

Årsberetning og regnskap 2023



Våre ansatte ved vårt nye kontor i Kragerø.



**DRANGEDAL
SPAREBANK**

Styrets årsberetning 2023

Innledning

Drangedal Sparebank er en selvstendig sparebank som ble opprettet i 1936, med røtter fra Tørdal Sparebank og Drangedal Sparebank tilbake til 1865. Banken har hovedkontor i Drangedal og avdelingskontor i Sannidal (Kragerø kommune), Porsgrunn og Skien, samt et «satellitt – kontor» på Ulefoss. Banken har som målsetting å være totalleverandør av finansielle og tjenester for personkunder samt mindre og mellomstore bedriftskunder, innenfor bankens primære marked som er Drangedal, Sannidal, Grenland og utflyttede drangedøler.

Ambisjon og merkeløfte

Drangedal Sparebank har en tydelig ambisjon om å være den foretrukne banken i sitt markedsområde. Med bankens historie, ambisjon og verdier, er vårt merkeløfte: **Omtanke for kunder og lokalsamfunn på en aktiv, pålitelig og hjelpsom måte.** Kunden skal oppleve sterk personlig kundebehandling og gjennom lokale kontor, lokale rådgivere med lokalkunnskap, skal banken gjøre det enkelt og greit for kundene å få ivaretatt flere behov på ett sted. Som kunde i Drangedal Sparebank skal du oppleve at du blir godt ivaretatt gjennom bankens tilstedeværelse, kompetanse og rådgivning.

Kjerneverdier

Bankens kjerneverdier er omtanke, aktiv, pålitelig og hjelpsom. Ved å etterleve verdiene sikres det at banken når sine mål og fremstår som en lokal og kompetent sparebank.

ØKONOMISKE MÅL

Drangedal Sparebank har følgende økonomiske hovedmål:

Soliditet

Bankens minimums mål for konsolidert ansvarlig kapitaldekning er 20,70%, hvorav konsolidert kjernekapitaldekning skal være 18,15% og konsolidert ren kjernekapitaldekning skal være 16,24%.

Kostnader

Banken skal drive kostnadseffektivt med en langsiktig målsetting om en kostnadsprosent på maksimalt 50% - måltall ved utgangen år 2025.

Innskuddsdekning

Innskuddsdekningen, definert som samlede innskudd i prosent av totale utlån i egen balanse skal være minimum 75%.

Tap på utlån

Tap på utlån skal ikke overstige 0,3% av brutto utlån.

ORGANISATORISK TILRETTELIGGING

Organisasjon

Drangedal Sparebank organiseres med sikte på god risikostyring, kontroll og aktiv kundepleie. Bankens nærhet til kundene ivaretas gjennom at vi er en bank med stor endringsevne i forhold til de kravene markedet til enhver tid stiller til oss. Ansatte skal opptre sosialt og seriøst. Bankens personalpolitikk er å utvikle en om stillingsdyktig, kunde- og salgsrettet organisasjon. Vi skal gi kundene den beste lokalbankopplevelsen gjennom å leve ut våre kjerneverdier (omtanke, aktiv, pålitelig og hjelpsom måte), samt utøve tydelig lederskap og ansvarsfullt medarbeiderskap. Alle ansatte skal i tillegg ha en bevisst holdning til bankens mål og strategier.

Informasjonsteknologi

IKT er et viktig virkemiddel for å realisere bankens strategier og de overordnede mål. IKT skal bidra til salg av bankens produkter, effektiv drift, intern og ekstern kommunikasjon samt høy kundetilfredshet.

Informasjon

Banken vektlegger aktiv og åpen informasjon, tidvis individualisert i forhold til kundegrupper og geografi. Banken ønsker å holde et høyt informasjonsnivå overfor eiere, børs, markedet og media gjennom årsrapport,

delårsrapporter, pressemeldinger og presentasjoner av banken. Drangedal Sparebank skal være til stede i sosiale medier, og gjennom dette bidra til «lagfølelsen» som kunde i banken, men også være nyhetsformidlende omkring bankens løpende utvikling. Banken er til stede på flere næringsarenaer og bidrar til samfunns- og næringsutvikling i sine primære marked. Gjennom vårt bidrag og formidling på de ulike arenaer og arrangementer er målsetningen å øke forståelsen for og kunnskapen om bankens virksomhet. Dette skal også bidra til å skape et effektivt og likvid marked for egenkapitalbevisene. Intern informasjon skal være en prioritert lederoppgave.

Utbyttepolitikk

Drangedal Sparebank har en langsiktig målsetning om å utbetale minimum 50% av egenkapitalbeviserens andel av årets overskudd.

ØKONOMISKE UTSIKTER

For tredje året på rad var høy prisvekst det dominerende økonomiske temaet i 2023. Sentralbankene økte styringsrentene ytterligere både internasjonalt og i Norge, for å få inflasjonen ned. I løpet av 2023 økte den amerikanske sentralbanken sin styringsrente med ett prosentpoeng, og den ligger nå i intervallet 5 ¼ - 5 ½ %. Den europeiske sentralbanken (ECB) økte sin viktigste rente fra 2 ½ % til 4 ½ %. Norges Bank har fulgt etter, og økt sin styringsrente fra 2 ¾ % til 4 ½ % i løpet av 2023.

Det er nå tegn til at pengepolitikken har virket, med betydelig nedgang i inflasjonen i løpet av 2023. I USA falt konsumprisveksten fra 6,5 % ved inngangen til året til 3,4 % ved årsslutt. Utviklingen i Europa har hatt den samme tendensen. Inflasjonen i Euro-området falt fra 9,2 til 2,9 % i løpet av fjoråret. Her hjemme falt årsveksten i konsumprisene fra 5,9 % ved utgangen av 2022 til 4,8 % ved slutten av 2023.

Selv om utviklingen i prisstigningen er gledelig, ligger norsk inflasjon fortsatt klart

over inflasjonsmålet på to prosent. Dette blir spesielt tydelig når vi ser på den såkalte kjerneinflasjonen, som blant annet ekskluderer strømpriser. I Norge falt kjerneinflasjonen med bare 0,3 prosentpoeng i 2023, fra 5,8 % ved årsslutt i 2022 til 5,5 % ved utgangen av 2023.

En viktig årsak til inflasjonen har holdt seg høy i Norge, er den kraftige svekkelsen av kronen i deler av fjoråret. I løpet av høsten var norske kroner nesten 15 prosent svakere mot dollar og euro enn den var ved starten av 2023. Mot slutten av året styrket kronen seg en del, men var allikevel svakere enn ved begynnelsen av året.

Til tross for den «seige» nedgangen i kjerneinflasjon, er det tydelige forventninger om at sentralbankene vil kutte styringsrentene i 2024. Den amerikanske sentralbanken indikerte rentekutt på sitt møte i desember at renten kan bli satt ned med ½ - ¾ prosentpoeng i 2024, mens markedsforventningene tilsier enda kraftigere kutt i år. Norges Banks rentebane fra desember legger opp til at styringsrenten blir holdt på dagens nivå det meste av 2024, men med mulighet for en første reduksjon i siste kvartal av 2024.

En viktig grunn til at sentralbankene kun signaliserer forsiktige rentekutt, er den lave arbeidsledigheten og høye sysselsettingen. Ledigheten er rekordlav i de største økonomiene i verden, og det samme gjelder i Norge. Gjennom 2023 har registrert arbeidsledighet hos NAV ligget rundt 1,8 % av arbeidsstyrken, som er det laveste nivået siden før finanskrisen i 2008.

Samtidig har veksten i BNP for fastlands-Norge avtatt i løpet av 2023 og ligger nå på omtrent null. Høy sysselsetting, men lav vekst, tyder på svak produktivitetsutvikling i norsk fastlands-økonomi og peker på en viktig utfordring for norsk økonomi.

Det er også store forskjeller næringene imellom. Mens den oljerelaterte leverandørindustrien har svært gode tider, går det trått i bygg- og anlegg. Nybygging har stoppet opp, og de som er ansatt i prosjekter som ferdigstilles har i liten grad nye prosjekter å gå til. Boliginvesteringene falt anslagsvis med 15% i 2023, og nedgangen tiltok etter sommeren. Norges Bank forventer at boliginvesteringene vil falle videre i første halvår av 2024, men at de så forsiktig vil ta seg opp igjen fra høsten av.

Selv om boligprisene nominelt sett har holdt seg oppe, så har de ikke holdt takt med utviklingen i det generelle prisnivået. Det betyr at den såkalte realprisen på bolig, altså boligprisene i forhold til andre priser, har falt betydelig. Etter hvert som det økte prisnivået etter alt å dømme også vil slå ut i økte lønnsinntekter bidrar dette, sammen med forventet rentenedgang, til at husholdningenes rentebelastning etter hvert vil falle.

De høye rentene merkes særlig i markedet for næringseiendom, hvor verdsettingen av slik eiendom har falt. Norges Bank anslår at verdiene av næringseiendom allerede har falt en god del, og at de skal ned med mellom 20 og 30 prosent fra toppen. En del aktører har høy belåning, og samlet sett utgjør næringseiendom over 40% av alle bankers utlån til bedrifter. Utviklingen på dette markedet er en av faktorene som bidrar til usikkerhet om den økonomiske utviklingen i tiden fremover.

Marked lokalt

2023 ble et år hvor markedet lokalt ble stadig mer påvirket av høy inflasjon og at rentene er kommet opp på et høyere nivå etter ytterligere rentehevinger gjennom året. Flere næringer opplever at markedet har tørket noe inn og at aktiviteten har gått mye ned, samtidig har andre næringer hatt stabil aktivitet og enkelte næringer har hatt en økning.

Markedet lokalt er normalt godt og preget av stabile forhold for bedriftene i Drangedal, Kragerø og kommunene i Grenland. Næringslivet har mange små og mellomstore bedrifter, som driver innen skogbruk, landbruk og matproduksjon. Det er entreprenører, håndverksbedrifter, detaljhandel, eiendomsutviklere og næringseiendom.

En viktig næring for kommunene er turistnæringen, hytteturisme med unike kvaliteter i fjelltraktene, samt flotte utviklingsområder langs innlandsvannene og kysten. Det utvikles også nye tilbud innen opplevelse og events.

Besøksaktiviteten fra lokale og innenlandske gjester har vært stabilt god i 2023, og slik sett har året vært godt for turistnæringen lokalt.

Det rapporteres også om at stabilt besøk av hyttebefolkningen påvirker detaljhandelen lokalt positivt.

Aktiviteten innen salg og utvikling av hyttetomter, hytte- og boligbygging i bankens markedsområde har i 2023 nærmest stoppet helt opp: Det er betydelig nedgang nybygging og igangsetting av fritidsboliger og boliger. Eiendomsutviklere og hytteprodusenter opplevd en lavere interesse for og omsetning som følge av markedsutviklingen og uforutsigbarhet rundt egen økonomi. Dette har også skapt ringvirkninger for entreprenører, håndverkere og aktører i bygge bransjen lokalt.

Det jobbes fortsatt godt med næringsutvikling i kommunen. Lokal næringshage, som er et samarbeid mellom Drangedal kommune, Vestmar Holding og Drangedal Sparebank, bidrar til knoppskyting og utvikling av eksisterende bedrifter, samt at det er en viktig møteplass for lokalt næringsliv.

Drangedal Kommune er en omstillingskommune og har etablert Driv-prosjektet som har som målsetting å skape og beholde 150 arbeidsplasser de neste årene.

Det er ansatt en egen prosjektleder for Driv prosjektet som jobber tett med næringshagen og næringsforeningen i Drangedal Kommune.

Bankens virksomhet

Sparebankene har en unik eierform ved at de er selveiende institusjoner. De har tradisjonelt ingen eiere. Dette er i ferd med å endre seg for veldig mange sparebanker, som har gjort Egenkapitalemisjoner og hentet inn eierandelskapital, og slik fått eksterne eiere som forventer utbytte. Hvert år setter banken av betydelige beløp til bankens gaveinstitutt og til gavefond, samt at det i tiden fremover vil bli satt av eiernes andel av overskuddet til utbytte og utjevningfond.

En stor del av de frivillige foreningene og organisasjonene i kommunene mottar hvert år fra bankens gavemidler betydelig økonomisk støtte til å drive sitt arbeid. På denne måten synliggjøres bankens samfunnsoppdrag, og at vi først og fremst er til for lokalsamfunnet. I tillegg har banken en rekke samarbeidsavtaler som også bidrar til positive aktiviteter i nærmiljøet.

Etter at gavene er delt ut og etter at skatt er betalt, kan derfor hele overskuddet tillegges egenkapitalen. Dette er mye av årsaken til at sparebankene etter hvert er blitt meget solide institusjoner.

Drangedal Sparebanks resultat for 2023 er godt. Den underliggende driften er fortsatt sterk, og banken har en god posisjon som en selvstendig lokal sparebank.

Lokale bankkontor, med lokale rådgivere som besitter lokal kunnskap, er en viktig forutsetning for bankens drift. Banken har i alle år bidratt til engasjement og aktivitet i de kommunene hvor vi har kontor.

Det har i løpet av 2023 samlet vært god aktivitet ved alle bankens kontor, og det har vært godt nivå på aktiviteter og arrangement for kunder. Dette har resultert i mange nye kunder, og kundene har gitt banken verdifulle tilbakemeldinger i kundeundersøkelse, samt en samlet Kundetilfredshet med score på 81.

Samtidig registrerte banken at egne kunder høsten 2023 i noen grad var mindre aktive med hensyn til forespørsler om finansiering og refinansiering i forbindelse med boligbytte, oppgradering av bolig, investering i fritidsbolig, bilbytte og lignende.

Banken er så langt tilfreds med utviklingen og ser frem til fortsatt vekst i forretningsvolumet. Det legges betydelig vekt på lønnsomhet, gode kundeopplevelser og porteføljeprodukter.

En viktig del av arbeidet med kundeaktiviteten i banken er oppgaver knyttet til å kjenne eksisterende og nye kunder, ha løpende kjennskap til kundene, deres adferd og bruk av banken, samt kundens forhold til antihvitvask og anti-terror aktivitet. Banken jobber aktivt med risikovurdering av ulike kunder og produkter, løpende med transaksjonsovervåkning og rapportering. Banken har investert i betydelig kapasitet til dette arbeidet som har økt betydelig i omfang de senere årene, som følge av økt antall kunder.

Markedsforhold

Til tross for en mer forsiktig utvikling siste halvdel av 2023, så er styret fornøyd med markedsutviklingen. Banken opplevde god kundetilstrømning gjennom hele året. Antall kunder ved årsskiftet utgjør 13.352, det er en økning med 642 kunder siden samme tidspunkt i fjor. Kundene er fordelt på 12.030 personkunder og 1.322 bedriftskunder. Økningen skyldes god tilgang på nye låne- og innskuddskunder. Det er fortsatt særlig god tilgang av nye kunder ved bankens nye avdelingskontor i Skien. Banken er godt fornøyd tilveksten av nye kunder. Andelen kunder utenfor Drangedal kommune er nå 81,9 % (71 %). Bankens vekst og kundetilstrømning er en bekreftelse på at man har en solid tillit i lokalsamfunnet, godt omdømme i sine markeder og at markedsposisjonen er styrket.

Merkevaren Drangedal Sparebank har en god posisjon i sine markedsområder. Bankens strategi er å vise omtanke for kunder og lokalsamfunn på en aktiv, pålitelig og hjelpsom måte. Banken tilbyr sine kunder lokal rådgivning og kundeservice, fra lokale kontor med lokale rådgivere.

I 2023 har banken kommunisert godt med kundene gjennom fysiske møter, ved ulike kundearrangement, i medier og i digitale kommunikasjonskanaler. Bankens ansatte og kunder har tilpasset seg det å kunne ha en nær og god kommunikasjon også digitalt. Det betyr at bankens samarbeid og relasjon med kunder fungerer godt uavhengig hvilke kanaler kundene foretrekker å kommunisere med banken, men at vi opplever at mange kunder gjerne besøker oss fysisk ved behov for et møte.

Markedsføring for øvrig har i hovedsak dreiet seg om direkte henvendelse til kunder, noe annonsering, samt sponsoravtaler med lag og foreninger.

Gjennom året har banken jobbet aktivt med å gi gode råd og formidlet forsikring, sparing og pensjonsprodukter til bankkundene. Det har vært stor aktivitet for å hjelpe våre bankkunder med å etablere gode løsninger innen forsikring, sparing og pensjon hos våre nye produktleverandører.

Ved årsslutt hadde banken en skadeforsikrings-portefølje på kr. 29,3 millioner, fordelt på vel 1659 kunder. Innen personforsikring hadde banken mer 349 kunder med løpende premieinntekter på noe over kr. 2,8 millioner på samme tidspunkt

Bankens kundeportefølje i Norne Securities AS var pr. 31.12.2023 på totalt kr. 95,4 millioner.

LOKALBANKALLIANSEN

LOKALBANK – et nært samarbeid

Vår bank har siden 2021 vært en del av LOKALBANK, en allianse av 10 selvstendige sparebanker med sterk lokal forankring.

LOKALBANK Alliansen, består av vårt felles selskap LB Selskapet AS, og bankene Aasen Sparebank, Askim & Spydeberg Sparebank, Drangedal Sparebank, Nidaros Sparebank, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Sparebank 68° Nord, Stadsbygd Sparebank, Tolga-Os Sparebank og Ørland Sparebank.

LB Selskapet AS arbeider for å realisere LOKALBANKs alliansestrategi. Selskapet har sin forretningsadresse i Trondheim og ivaretar spisskompetanse og støttefunksjoner for bankene.

LOKALBANK skal ved bruk av bankenes ressurser, ansatte i LB Selskapet og kontinuerlig kunnskapsinnhenting skape et utviklingsorientert fagmiljø som evner å skape merverdi for lokalbanker og lokalsamfunn over hele landet. LOKALBANK vil arbeide for et økt samarbeid mellom norske banker og har etablert samarbeid med produktselskaper og leverandører sammen med andre allianser og samarbeidskonstellasjoner.

Frendegruppen

23. januar 2024 etablerte vi Frendegruppen sammen med Sparebanken Vest, Sparebanken Sør, Sparebanken Øst, De samarbeidende sparebanker (DSS) og Varig. Frendegruppen skal koordinere og utvikle samarbeidet mellom medlemmene, representere bankene på utvalgte områder og synliggjøre samarbeidet som et attraktivt alternativ til tett integrerte allianser. Gruppen vil være en paraplyorganisasjon uten mål om eget overskudd og hvor det er selskapene selv som har direkte og valgfritt eierskap de tilknyttede produktselskapene er Frende Forsikring, Brage Finans, Norne Securities, Balder Betaling og Verd Boligkreditt.

LB Selskapet AS

Bankene i LOKALBANK har stiftet LB Selskapet AS som alliansens verktøy for å oppnå alliansens mål om kostnadseffektiv drift, felles kompetansebygging, samarbeid om produktselskaper og høy kundetilfredshet. Selskapet har medarbeidere med betydelig spisskompetanse, og som arbeider tett med bankenes medarbeidere innenfor utvalgte fagområder. I tillegg leverer selskapet fellestjenester som depottjenester og økonomistøttefunksjoner til de bankene i alliansen som ønsker slike tjenester. Selskapet hadde ved årsskiftet 30 medarbeidere (27 årsverk).

IT- infrastruktur

Banken har sammen med de øvrige bankene i LOKALBANK en rammeavtale med Skandinavisk Datacentral AS (SDC) for levering av IT-infrastruktur SDC eies og brukes av nordiske banker i Norge, Danmark, Sverige og Færøyene. Bankene i LOKALBANK er direkte eiere i selskapet. Avtalen har en rullerende 3 års varighet og skal fornyes i 2024.

SDC er bankens hovedleverandør av både datadrift og datasystemer for bankdrift. Systemer som mobilappen, nettbank og bankens reskontrosystem leveres av SDC.

LOKALBANKs IT-strategi er i størst mulig grad å benytte fellesløsninger framfor egenutvikling for å holde kostnadene lavest mulig. IT-kompetanse er styrket i alliansebankene, samtidig som LB Selskapet AS innehar medarbeidere med spisskompetanse innenfor IT-området.

Boligkreditt – OMF-finansiering

De 10 bankene i LOKALBANK er sammen med andre sparebanker eiere av Verd Boligkreditt AS og benytter selskapet til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) med sikkerhet i deler av bankens boliglån. Fra tidligere har banken utstedt OMF gjennom Eika boligkreditt AS, men både eierskap og utstedt volum er under avvikling.

Utfasingen fra Eika Boligkreditt AS og innfasingen i Verd Boligkreditt AS vil skje gradvis. Begge selskapene praktiserer dynamisk eierskapsprinsipp og eierskapet er avhengig av utlånsvolum i de respektive selskapene.

Forsikring

Bankene i LOKALBANK distribuerer skadeforsikring for Frende Forsikring og eier sammen med andre samarbeidspartnere morselskapet Frende Holding AS.

Leasing og smålån

Bankene i LOKALBANK er også medeiere i Brage Finans AS som leverer leasing til bedriftsmarkedet og salgspantelån til privatmarkedet.

Betalingsområdet

Balder Betaling AS forvalter bankeneseierandeler i Vipps. Gjennom dette indirekte eierskapet er vi med på å videreutvikle Vipps sammen med øvrige eiere og selskapet. Balder Betaling AS har i tillegg en koordinerende rolle overfor bankene knyttet til opplæring og distribusjon av produkter og tjenester, samt bistand med kompetanse innen betaling og ID-området.

Sparing og plassering

Banken er deleier i Norne Securities som er en solid aktør som leverer produkter innenfor et bredt investeringsunivers på spareområdet.

I tillegg har banken avtale med Nordea Liv innenfor livsforsikring- og pensjonsområdet. Selskapet har meget gode tekniske løsninger og scorer høyt på kundetilfredshet.

DnB

Banken har i flere år hatt avtale med DnB om kontokreditt, avregning og utenlandsbetalinger.

REDEGJØRELSE FOR REGNSKAPET

Drangedal Sparebank avlegger fra 01.01.2021 regnskap i henhold til de internasjonale regnskapsreglene International Financial Reporting Standards - IFRS.

Styret er fornøyd med årets ordinære resultat etter skatt som ble kr 52,3 mill. kroner mot 46,6 mill. kroner i 2022. Resultatet er påvirket av at banken har god effekt av 4 avdelingskontor med høy aktivitet, samt effekt av å være i et nytt felles innkjøpselskap og bankallianse sammen med 9 andre banker. I tillegg har banken gjennom flere renteendringer i 2023 styrket sine nettorenteinntekter gjennom året. Bankene har reversert tidligere avsetninger på 3 millioner som banken satt av for å møte usikkerhet knyttet til et krevende makrobilde. Bankene har for øvrig hatt god drift, god utlånsvekst og mottatt utbytte på sine finansielle verdipapir i 2023.

Driftsresultat før tap på utlån og verdiendringer på finansielle instrumenter ble 75,9 mill. kroner mot 57,1 mill. kroner i 2022. Egenkapitalavkastningen etter skatt ble 8,33% (8,01%).

Netto Renteinntekter

Netto renteinntekter har økt med kr 21,9 mill kroner fra 2022, og utgjorde 118,3 mill. kroner mot 96,4 mill kroner i 2022. God utlånsvekst og flere renteendringer er årsaken til økningen.

Rentenettoen ble 2,15 %, som er en økning fra 1,88 % i 2022. Hovedårsaken til denne økningen ligger i at bankene har gjennomført flere endringer av sine innskudds- og utlånsrenter i 2023 som følge av at Norges Bank har endret styringsrenten flere ganger for å kjøle ned norsk økonomi og få inflasjonen i Norge ned. Bankene har også i 2023 hatt god utlånsvekst hvor hovedtyngden av veksten har kommet innen gode boliglån.

Andre inntekter

Bankene har mottatt utbytte på kr 3,5 mill. kroner i 2023. Det er en nedgang på 0,6 mill. kroner fra 2022. De største bidragsyterne her er Frende Holding AS med kr 2.328.000 og Verd Boligkreditt med kr 978.500.

Provisjons- og gebyrinntektene ble 33,4 mill. kroner for 2022. Dette er en økning med 6,0

mill. kroner fra 2022 eller 21,9%. Hovedårsaken til økningen ligger i bankens økte formidlingsprovisjoner på lån formidlet til Boligkreditt selskapene. Bankene mottok samlet 13,9 millioner kroner fra Eika Boligkreditt AS og Verd Boligkreditt AS. Provisjonsinntekter fra forsikrings salg endte på 4,45 mill. kroner, hvorav 3,88 mill. kroner fra skadeforsikring og 0,57 mill. kroner fra personforsikring. Provisjons- og gebyrkostnadene ble 4,2 mill. kroner i 2023.

Verdipapirer / valuta

Bankene har hatt en tilfredsstillende avkastning på sine investeringer i pengemarkedet med en avkastning på kr. 4,3 mill. kroner. Det er en økning fra i fjor med 2,94 mill. kroner. Avkastningen kommer fra bankens rentefond, samt oppskrivning av verdien på investeringer i flere selskaper bankene har eierandeler i. Bankene har bokført en gevinst på sin obligasjonsportefølje med 1,18 millioner kroner. Inkludert valutagevinst på 0,74 millioner kroner, ble det bokført totalt en gevinst på 5,0 millioner kroner på bankens verdipapir- og valutaportefølje i 2023.

Verdipapirmarkedet i Norge har hatt en god utvikling i 2023 – aksjemarkedet steg med 9,9%.

Lønn og andre personalkostnader.

Kostnaden på lønn og andre personalkostnader ble totalt 42,5 mill. kroner for 2023. Dette er en økning med 4,0 mill. kroner i forhold til 2022 eller 10,6%. Årsaken til økningen skyldes at bankene har ansatt flere medarbeidere og økt med 1 årsverk.

Andre driftskostnader

Andre driftskostnader utgjorde 33,3 mill. kroner for 2023. Dette er en økning med 5,8 mill. kroner eller 20,9 % i forhold til 2022. De største kostnadene her er datakostnader til SDC på 9,1 mill. kroner. Dette er en økning på 27,5% fra 2022 og inkluderer en økning i DKK kursen med 13%. Kostnader til LOKALBANK Alliansen ble på totalt 5,0 millioner kroner som er en økning av alliansekostnader med 1,6 millioner fra 2022.

Avskrivninger

Banken har bokført 4,34 mill. kroner i avskrivninger for 2023. Dette er en økning med kr 0,4 mill. kroner i forhold til 2022. Banken har totalt aktivert investeringer på 6,2 mill. kroner i 2023. Største aktiveringer er kostnader i forbindelse med større lokaler ved kontoret i Skien og nytt kontor i Kragerø.

Tap på utlån og garantier

Lån og garantier er gjennomgått og vurdert i samsvar med gjeldende regler. Netto tap på utlån og garantier er bokført til 7,86 mill. kroner for 2023. Dette er 10,25 mill. kroner i økning sammenlignet med 2022. Av årets avsetning er 0,13 mill. kroner satt av til forventede tap beregnet i steg 1. Det er tilbakeført tidligere avsetninger på 2,9 mill. kroner i steg 2, og gjort avsetninger på 10,6 mill. kroner i steg 3. Det er foretatt 0,62 mill. kroner i konstateringer av tap og 0,07 mill. kroner har inngått på tidligere konstaterede tap.

Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager er kun kr 11.141 og er en nedgang fra 7,0 mill. kroner fra 2022

Disponering av overskudd

Bankens utvidede resultat for 2023 viser et overskudd etter skatt på 48,3 mill. kroner. Her er resultatet inkludert nedskrivninger på våre finansielle eiendeler til virkelige verdi over utvidet resultat (OCI) med 3,99 mill. kroner. Disse nedskrivningene skyldes i hovedsak nedskrivning av våre aksjer i Eika Boligkreditt AS med 4.96 mill. kroner, samt mindre verdiendringer på bankens utlån og verdipapirportefølje. Bankens ordinære resultat før skatt ble 68,0 mill. kroner for regnskapsåret 2023 mot 59,5 mill. kroner i 2022. Årets skattekostnad utgjør 15,7 mill. kroner, og årets ordinære resultat etter skatt er 52,3 mill. kroner.

Det er foreslått å dele ut utbytte på kr. 7,0 pr. egenkapitalbevis for inntektsåret 2023. Samlet utbytte til eierne av egenkapitalbevis blir 7,35 mill. kroner. Andel tilbakeholdt overskudd som tillegges utjevningsfondet er 1,75 mill. kroner, mens 3,4 mill. kroner er

belastet fond for urealiserte gevinster. Sparebankens grunnfond blir i 2023 tilført 37,26 mill. kroner, mens 1,6 mill. kroner blir avsatt til utdeling av gaver og til bankens gavefond.

Årets resultat på kr 48.312.624 foreslås disponert slik:

+ fond for urealiserte gevinster	3.396.547
- renter fondsobligasjon	3.743.708
- gaver	600.000
- overføres gavefond	1.000.000
- utbytte	7.350.000
- utjevningsfond	1.750.557
- overføres sparebankens fond	37.264.906

Resultatet utgjør 0,95% av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Kostnadsprosenten ble 51,3%. Avkastning på egenkapitalen ble 8,3%.

Kapitaldekning – soliditet

Banken ble i 2018 en egenkapitalbevisbank med eierkapital som andel av sin kapitalstruktur. Eierandelskapitalen inngår i bankens egenkapital.

Samlet har banken utstedt 1.050.000 egenkapitalbevis og har 105 mill. kroner i eierandelskapital ved utgangen av 2023.

Egenkapitalen var 31.12.23, 713,9 mill. kroner mot 677,8 mill. kroner 31.12.2022. Avsatt utbytte på 7,35 mill. kroner er hensyntatt i bankens opptjente egenkapital pr. 31.12.2023.

Ved utgangen av året var netto ansvarlig kapital 625,0 mill. kroner, og med et beregningsgrunnlag på 2.732,7 mill. kroner ble kapitaldekningen ved utgangen av året 22,87%. Kjernekapitaldekningen utgjør 19,58% og ren kjernekapital utgjør 17,75%. Tilsvarende tall for kapitaldekning i 2022 var 21,36%, 19,77% og 17,78%.

Uvektet kjernekapital (LR) er beregnet til 9,25% pr. 31.12.2023 mot 9,36% i 2022.

Bankens forholdsmessige konsolidering av selskaper i samarbeidende gruppe, inklusive

Brage Finans AS, Verd Boligkreditt AS og Eika Boligkreditt AS, utgjør 21,42% (20,25%), 18,52% (18,48%) og 16,82% (16,57%). LR konsolidert er beregnet til 7,81%.

BALANSEN

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen var pr 31.12.23 ble 5.802 mill. kroner. Dette er en økning med 478,0 mill. kroner eller 9,0% (11,3%) det siste året. Økningen skyldes primært utlånsvekst.



Forretningskapital

Medregnet lån formidlet til Verd Boligkreditt og Eika Boligkreditt så har banken en total forretningskapital på 8.287 mill. kroner ved årsslutt. Dette er en økning med 596 millioner kroner eller 7,8% (15,5%).

Utlån til kunder

Brutto utlån til kunder utgjør 4.825 mill. kroner 31.12.2023 mot 4.373 mill. kroner i 2022. Banken har hatt god utlånsvekst i 2023 med 451,1 mill. kroner eller 10,3% (5,9%).

Utlånsvekst inklusive overføringer til Verd Boligkreditt og Eika Boligkreditt AS ble 569,3 (729,3) mill. kroner, tilsvarende 8,4% (12,1%) i 2023. Samlet utlånsportefølje formidlet til Verd Boligkreditt og Eika Boligkreditt AS utgjør pr. samme tidspunkt 2.485 (2.367) mill. kroner

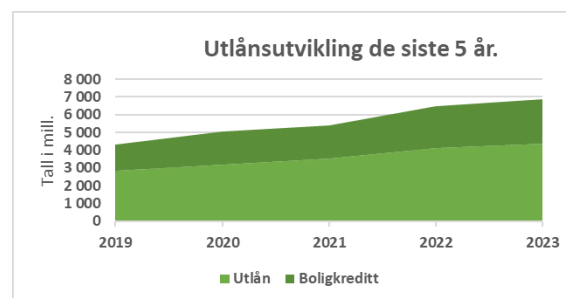
Bankens samlede utlånsportefølje inkl. boligkreditt er på 7.309 (6.740) mill. kroner. Andel utlån i boligkredittselskapene er nå 38,1% (39,2%) av totale PM-utlån.

Banken har overført 1.309,9 millioner kroner til Verd Boligkreditt ved utgangen av 2023. Det er andre året banken overfører lån til Verd Boligkreditt, bankens samarbeidspartner innen boligkreditt for personlån fra 2022.

I Eika Boligkreditt er utlånsporteføljen redusert med 377,2 millioner kroner eller -24,3% (17,4%). Bakgrunn for reduksjonen skyldes nedtrapping av låneporteføljen som følge av overgang til nytt boligkredittselskap – Verd Boligkreditt AS.

Veksten på PM vært 8,1% (11,5%), mens veksten på BM har vært 11,0% (17,7%) av egen portefølje inkl. boligkreditt. Volummessig har det meste av utlånsveksten kommet på PM.

Av total utlånsvekst på 10,3% (5,9%) på egen bok utgjør PM 8,5% (3,3%) og BM 1,8% (2,6%). BM andelen er økt til 16,3% (16,2%). Inkluderer vi utlånsvekst i boligkreditt utgjør vekst på PM-lån hele 86,3 % (85,4%) av total utlånsvekst og BM andelen utgjør 10,8% (10,5%) av totale utlån.



Den gjennomsnittlige effektive utlånsrenten pr. 31.12.2023 til kunder, inklusive kreditt -og provisjonsinntekter var 5,47%, en økning fra 3,50% i 2022.

Tapsnedskrivninger

Totale tapsnedskrivninger utgjorde 22,1 mill. kroner pr. 31.12.2023 mot 13,9 mill. kroner i 2022.

Individuelle nedskrivninger er økt med 10,8 mill. kroner. De økte nedskrivningene knytter seg i vesentlig grad til et enkelt engasjement.

Banken har for øvrig hatt god drift, god utlånsvekst og mottatt godt utbytte på sine finansielle verdipapir i 2023.

Garantier

Det samlede garantiansvaret ved utgangen av 2023 er 30,9 mill. kroner mot 44,3 mill. kroner ved forrige årsskifte. Inkludert i dette er bankens garantiansvar mot Eika Boligkreditt på 11,7 mill. kroner mot 27,2 mill. kroner ved utgangen av 2022.

Innskudd fra kunder

Totale innskudd fra kunder er nå 3.845,6 mill. kroner mot 3.666,3 mill. kroner i 2022. Det tilsvarer en økning i innskudd på 179,2 mill. kroner eller 4,9%. Innskuddsveksten i 2022 var 12,5%.

Innskuddsdekningen ved utgangen av 2023 er 79,7% mot 83,8% i 2022. Inkluderes utlånene formidlet til boligkreditt er innskuddsdekningen 52,6% (54,4%).



Den gjennomsnittlige innskuddsrenten til kunder var 2,74% ved utgangen av året mot 1,19% i 2022.

Liquidity coverage ratio (LCR)

Bankens LCR utgjør 318% og tilfredsstillende myndighetenes krav pr. 31.12.2023. Ved utgangen av 2022 var LCR beregnet til 286%.

Net stable funding ratio (NSFR)

Bankens NSFR utgjør 130% og tilfredsstillende myndighetenes krav pr. 31.12.2023. Ved utgangen av 2022 var NSFR beregnet til 131%.

Kontantstrømoppstilling

Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er endret fra positive 125,7 mill. kroner i 2022 til negativt 186,4 mill. kroner i 2023. Endringen skyldes i hovedsak høyere utlånsvekst enn innskuddsvekst til kunder.

Bankens netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter er redusert fra 37,7 mill. kroner i 2022 til 18,6 mill. kroner i 2023.

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter er økt med 141,1 mill. kroner sammenlignet med 2022. Økningen skyldes at vi har finansiert mye av utlånsveksten ved utstedelse av obligasjonslån i pengemarkedet. I tillegg har vi utstedt ett nytt ansvarlig obligasjonslån pålydende 50,0 mill. kroner. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter utgjør 200,3 mill. kroner. Banken har økt sin totale likviditetsbeholdning fra 444,0 mill. kroner til 475,5 mill. kroner.

ORGANISASJON, ARBEIDSMILJØ, LIKESTILLING OG DISKRIMINERING

Organisasjon

Ved utgangen av 2023 hadde banken 41 ansatte hvorav 8 på deltid. Det er en økning på 1 årsverk og utgjør til sammen 37,5 årsverk.

Sykefraværet i årets løp utgjorde 6,2% av totale dagsverk, mot 3,5% i 2022.

Helse, miljø og sikkerhet

Drangedal Sparebank har som mål å være en attraktiv arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere.

Grunnlag for bankens virksomhet er krav til redelighet og forretningsmoral, og ansatte forventes å ha integritet og holdninger i samsvar med bankens etiske retningslinjer.

Samarbeidet med de ansatte og arbeidsmiljøet som helhet må betegnes som godt og det er ikke iverksatt ekstraordinære arbeidsmiljøtiltak gjennom 2023. Banken har fortsatt avtale med Vestmar Bedriftshelsetjeneste, har godt samarbeid med dem og rutine knyttet til HMS er gjennomgått.

Bankens verneombud har fokus på fysiske arbeidsforhold, følger årlig opp avdelingskontorene og avlegger rapport. Bankens sikkerhetsutstyr blir jevnlig testet og sikkerhetsrutiner gjennomgått. De fysiske arbeidsforholdene anses å være gode, både hva angår utstyr og lokaliteter.

Banken har i 2023 flyttet sine lokaler i Kragerø kommune fra Alti kjøpesenter i Kragerø til et nytt bygg på Kalstad i Kragerø. Nye moderne og lyse kontorlokaler med gode fysiske arbeidsforhold. I tillegg har banken styrket sine kontorfasiliteter i Skien ved å utvide sine lokaler på Myren i Skien og fått flere gode kontor og et nytt møterom.

Det har ikke vært personskader eller materielle skader i løpet av året.

Likestilling

Det er bankens holdning at ansatte, uavhengig av kjønn, skal behandles likt og gis like muligheter til utvikling. Bankens følger regelverket i finansforetaksloven med henvisning til allmennaksjeloven vedrørende valg av tillitsvalgte til forstanderskapet med komiteer og styret. Banken arbeider aktivt og målrettet for likestilling ved rekruttering, både internt og eksternt. Det prioriteres personlige kvalifikasjoner fremfor kjønn. Det kjønn som eventuelt er underrepresentert vil i større grad bli oppfordret til å søke stillinger i de stillingskategorier hvor det er særskilt lav andel.

Bankens forstanderskap hadde ved årsskiftet en kvinneandel på 50%. Av styrets 4 eksterne styremedlemmer er 2 kvinner. Bankens ledergruppe består ved utgangen av 2023 av 2 kvinner og 5 menn. Blant alle ansatte i hele banken er andel kvinner 61 %.

Diskriminering

Banken har som målsetting å arbeide for å rekruttere og beholde arbeidstakere med varig eller midlertidig redusert funksjonsevne. For arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne foretas det individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver.

Banken arbeider aktivt for å fremme likestilling, sikre muligheter og rettigheter og derved hindre diskriminering blant selskapets medarbeidere. Vi mener at det ikke gjøres forskjell på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn.

Banken har et ansettelsesutvalg som har ansvar for rekruttering og rekrutteringsprosessene skal sikre kvalitet og likebehandling. Banken ønsker på den måten å oppfylle diskrimineringslovens intensjoner og formål så langt banken kan påvirke dette.

SAMFUNNSANSVAR, ETISKE RETNINGSLINJER OG TILTAK MOT HVITVASKING OG KORRUPSJON

Samfunnsansvar er en integrert del av Drangedal Sparebanks virksomhet og ansvaret uttrykkes gjennom de strategier, tiltak og aktiviteter banken planlegger og gjennomfører. Samfunnsansvaret kommer til uttrykk gjennom hvordan vi forvalter de ressurser vi disponerer og vår dialog med ansatte, eiere, kunder, lokalsamfunn og øvrige interessenter. Dette innbefatter også bankens strategi for utdeling av gaver og inngåelse av sponsorat.

Banken skal støtte og respektere vern av internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og skal på ingen måte medvirke til brudd på menneskerettighetene. Banken har sin virksomhet i Norge og møter ikke store utfordringer knyttet til menneskerettigheter i sin daglige virksomhet.

Gjennom valg av produkter og leverandører ønsker banken å fremme støtte og respekt for anerkjente menneske- og arbeidstakerrettigheter.

Banken ønsker å opptre ansvarlig i forhold til klima og miljø. Banken fremmer bruk av miljøvennlige produkter i egen virksomhet så langt det lar seg gjøre. Ved bruk av produkter som kan skade helse og miljø skal banken vise

aktsomhet og treffe rimelige tiltak for å forebygge og begrense slike skader.

Drangedal Sparebank har etiske retningslinjer som gjelder for alle ansatte og tillitsvalgte i banken.

Banken har nulltoleranse mot hvitvasking, terrorfinansiering og korrupsjon. Det er utarbeidet policy, rutiner og retningslinjer for bankens arbeid med bekjempelsen av hvitvasking. Banken gjør årlig en risikovurdering av sine kunder og produkter som grunnlag for rammene i arbeidet. Det gjennomføres løpende kundekontroll, og mistenkelige transaksjoner blir meldt til Økokrim i henhold til retningslinjene.

Ovennevnte saksforhold blir regelmessig gjennomgått i bankens ledergruppe og jevnlig i bankens styre, og er godt integrert i den daglige bankdriften.

Bærekraft og ytre miljø

Drangedal Sparebank skal bidra til bærekraftig omstilling for våre kunder og lokalsamfunnet, og hvordan banken skal jobbe med bærekraft ble konkretisert i en styrevedtatt bærekraftpolicy i oktober 2021. Den ligger som en del av bankens rammeverk og sier noe om organisering av ESG arbeidet i banken og hva banken skal legge vekt på i arbeidet.

I 2023 har banken gjennomgått en lærerik reise innen bærekraft hvor vi har navigert oss gjennom et komplekst landskap av nye reguleringer, initiativer og forpliktelser. I dette landskapet har det til tider vært utfordrende å tyde hvilke regler som gjelder for banken og hvilke forventninger våre interessenter har til oss. Vi har samtidig erkjent at bærekraftsområdet utgjør en potensiell finansiell risiko, men det har også gitt oss innblikk i hvilke forretningsmuligheter som ligger foran oss slik at vi kan sikre en langsiktig og bærekraftig verdiskapning for banken og dens investorer.

I samarbeid med andre banker jobber vi tett med bærekraft i LOKALBANK Alliansen for å

styrke vår konkurransekraft, dele ressurser og bygge kompetanse. På denne arenaen har banken både initiert og vært delaktig i en rekke tiltak blant annet for å kunne møte framtidige myndighetskrav og for å sikre at vi er best mulig sparringspartner for våre kunder i overgangen til lavutslipp samfunnet.

Bærekraft og samfunnsansvar representerer komplekse områder som kan være utfordrende å navigere i. For å sikre at banken tar ansvarlige beslutninger og unngår såkalt "grønnvasking" - altså å gi et falskt inntrykk av bærekraftighet - har vi valgt å signere Grønnvaskingsplakaten og forpliktet oss til å følge dens 10 prinsipper. Denne plakaten definerer begrepet "grønnvasking" bredere enn til kun å handle om klima og miljø, og er laget for å kunne favne alle FN's 17 bærekrafts mål. Dette initiativet skal fungere som bankens rettesnor og skal sikre at våre handlinger faktisk bidrar positivt til det grønne skiftet.

For at vi i banken skal kunne bli den beste støttespilleren for våre kunder og interessenter, mener vi at det er viktig å starte med oss selv og ta ansvar for vår egen praksis. Vi har derfor valgt å tilknytte oss Miljøfyrtårn og publiserte vår årlige rapportering per 01.04.2023. Miljøfyrtårn er Norges mest anerkjente miljøsertifiseringsordning og bygger på viktige prinsipper for et effektivt miljøledelsessystem slik at vi kan oppnå høyere miljøprestasjoner og til slutt lavere klimaavtrykk. Vi tar sikte på en resertifisering i 2024 for å opprettholde vår forpliktelse til bærekraftig praksis og kontinuerlig forbedring.

Året som har gått har lært oss at bærekraft ikke kan være en isolert innsats, men heller en tverrfaglig øvelse som berører alle aspekter av vår virksomhet. Etableringen av vår dedikerte bærekraftsgruppe og implementeringen av vår bærekraftspolicy reflekterer vår forpliktelse til å integrere bærekraftige prinsipper og praksiser på tvers av alle forretningsområder.

I vår bank forstår vi at bærekraft ikke bare er en ansvarsfølelse, men også en del av vår identitet og kjernevirksomhet. Vår posisjon som en betrodd aktør i lokalsamfunnet er et arvestykke som vi har båret med oss i nesten to hundre år, og vi er stolte av å ha fått bekreftet vårt engasjement for bærekraft gjennom EPSI sin årlige bærekrafts indeks for bankbransjen, der vi inntar en respektert 2. plass (Epsi-norway.org) gjennom LOKALBANK Alliansen.

For 2024 retter vi vårt fokus på å sikre en bærekraftig strategi for fremtiden og forbereder oss for kommende rapporteringskrav i form av CSRD-regulativet fra EU hvor vi går i retning av en mer kvantitativ bærekrafts rapportering. Sentralt i denne tilnærmingen vil være utvikling av gode systemer med spesiell vekt på å sikre gode datakilder og høy datakvalitet. Dette vil være avgjørende for å kunne gi en nøyaktig og meningsfull fremstilling av både egne og kunders fotavtrykk og for å kunne iverksette tiltak rettet mot dette.

Vi anerkjenner også at bærekraftig finans er et relativt nytt og dynamisk felt, og for å møte denne utfordringen har vi forpliktet oss til kompetanseheving i 2024. Vi har derfor satt i gang omfattende e-læringskurs for alle ansatte som skal gi en grundig forståelse av bærekrafts aspekter på tvers av de ulike forretningsområdene. Dette for å kunne identifisere og forstå risiko på bankens vegne, men også for å kunne være en god sparringspartner i møte med våre kunder.

Med disse tiltakene ser vi frem til et år med intensiv innsats og vekst innen ESG og bærekraft og vi vil fortsette å utforske nye muligheter der vi ikke bare skal møte fremtidige krav, men også være en aktiv bidragsyter til å forme en bærekraftig fremtid for bankvirksomheten vår sammen med våre kunder, ansatte og andre samarbeidspartnere.

Samfunnsansvar

En del av bankens strategi er å støtte lokalsamfunnet ved å gi gaver til lag og foreninger. Samfunnsengasjementet står svært sentralt i strategien til Drangedal Sparebank. Banken har egne beskrivelser for samfunnsansvar tilgjengelig på bankens hjemmeside, www.drangedalsparebank.no

Ytre miljø

Som en lokal sparebank har Drangedal Sparebank et ansvar for å sikre klimaet og miljøet rundt oss. Bankens virksomhet har i begrenset grad påvirkning på det ytre miljøet. Som en del av Miljøfyrtårn sertifiseringen, er det ulike krav til hva banken skal fokusere på i egen drift og i dialog med kunder. Dette har banken gjort for å bevisstgjøre oss på egen adferd og eget miljøavtrykk. Sertifiseringen viser at Drangedal Sparebank ikke driver virksomhet som forurenser det ytre miljø utover det som er vanlig for bankdrift. Banken har videre en ambisjon om å og beholde Miljøfyrtårn sertifiseringen i årene fremover, og dette forplikter seg til å jobbe med påvirkning fra egen bank.

Åpenhetsloven

Dette er en ny lov som ble vedtatt av Stortinget, gjeldende fra 1. juli 2022. Lovens intensjon er å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester. For vår bank er det meget viktig at menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold ivaretas. Du finner mer informasjon på vår hjemmeside.

RISIKO OG KAPITALSTYRING

Risiko- og kapitalstyring i Drangedal Sparebank skal støtte opp under bankens strategiske utvikling og måloppnåelse og danne grunnlaget for god virksomhetsstyring. Videre skal den bidra til å sikre finansiell stabilitet og en akseptabel formuesforvaltning. Bankens risikostyring skal ha et helhets perspektiv, tilpasset størrelse og kompleksitet. Bankens overordnede risikoprofil skal lav til moderat.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er rammeverket basert på følgende elementer:

- strategier og retningslinjer
- organisering
- rapportering og oppfølging
- internkontroll og compliance (etterlevelse)

Organisering og ansvar

Ansvaret og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelsen og operative enheter.

Styret har det overordnede ansvaret for bankens risikostyring. Styret skal beslutte bankens risikoprofil og vedta rammer og overordnede retningslinjer for risikostyringen.

Administrerende banksjef har ansvaret for å operasjonalisere styrets målsettinger og retningslinjer, og sammen med bankens ledergruppe vedlikeholde og utvikle rammeverket for risikostyringen.

Rammeverket består av metoder, prosesser, konkrete retningslinjer og rutiner som er innført for å utføre aktivitetene i risikostyringen. Administrerende banksjef skal sørge for at det utarbeides rapporter som gir styret grunnlag for å vurdere om risikoen ligger innenfor godkjent risikoprofil.

Risikokontrollfunksjonen kontrollerer etterlevelsen av styrets beslutninger og utarbeider faste risikorapporter til ledelsen og styret. Risikostyring er en del av bankens løpende internkontrollprosess.

Compliancefunksjonen identifiserer og vurderer overholdelse av lover, forskrifter, bransjestandarder og annet regelverk, samt utarbeider rapporter til ledelsen og styret.

Alle ledere i Drangedal Sparebank har ansvar for å styre risiko og sikre god kontroll innenfor eget ansvarsområde i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte leder ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold i banken og innenfor eget ansvarsområde.

For de største risikogruppene er det utarbeidet egne retningslinjer som gir mer detaljerte beskrivelser av risikoen og hvordan banken skal opptre for å redusere risikoen. Det rapporteres periodisk til ledelsen og styret innenfor de ulike risikogruppene.

Sentralt i bankens risikostyring er vurderingen av bankens total kapitalbehov (ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Prosess). I denne prosessen foretas det vurderinger av de risikoene banken er eksponert for, samt en tilhørende vurdering av styring og kontroll. Basert på disse vurderingene foretas det en beregning av kapitalbehovet for å dekke disse risikoene. Dette oppsummeres minst en gang i året i bankens ICAAP-dokument.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som faren for tap som oppstår som følge av at låntakere ikke har evne eller vilje til å betjene sine forpliktelser overfor banken. Kredittrisikoen i bankens utlånsportefølje representerer den største risikoen i Drangedal Sparebank

Den overordnede kredittstrategien fastsetter at banken skal ha en lav til moderat risikoprofil.

Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling. Bankens styre følger løpende opp utlånsporteføljen med det formål å kunne foreta justeringer av bankens retningslinjer for kredittpolicy for å begrense risikoen i porteføljen.

Det legges vekt på løpende tilpasning av mål og rammer for god styring av kredittrisiko.

Bankens bevilgningsreglement og fullmakter er basert på risiko knyttet til sannsynligheten for mislighold og sikkerhetsdekning. Fullmaktstrukturen bygger på rådgiverens kompetanse og risikoklassifisering av kunden.

Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittrisiko i nærings- og personkundeporteføljen. Systemet er basert

på en modell som beregner kundens sannsynlighet for mislighold (PD) de kommende 12 måneder. All kunder med kreditteksponering risiko klassifiseres. Risikoklassen oppdateres månedlig med interne data og eksterne data for bedriftskunder. For privatkunder oppdateres risikoklassen med eksterne data ved innhenting av ny kredittvurdering. Risikoklassifiseringen benyttes i banken til å beslutningsstøtte på enkeltkunder og til overvåkning og rapportering på porteføljenivå. Banken deler engasjementene inn i 10 risikoklasser med bakgrunn i kundens PD. I tillegg har banken risikoklasser for misligholdte og tapsutsatte engasjement.

Banken foretar tapsvurderinger som i henhold til regelverket i IFRS 9 er basert på forventet tap (Expected Credit Loss – ECL) Eika har i samarbeid med SDC utviklet en ECL-modell som banken benytter som grunnlag for sine tapsvurderinger.

Banken risikopriser nærings- og personkundeengasjement utfra risikoklasse, betjeningsevne og sikkerhetsdekning.

Banken har startet å vurdere klima- og bærekraftsrisiko i sin kredittvurdering av næringslivskunder. Klimaendringer og andre tema knyttet til bærekraft kan gi opphav til risiko for banken og bankens kunder.

Gjennom å avdekke, forstå og styre klima- og bærekraftsrisiko kan banken styre risiko og bidra til risikoforståelse og utvikling av bærekraftig adferd hos kundene.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap på poster i og utenfor balansen som følge av svingninger i observerbare markedsvariabler som renter, valuta og verdipapir. Markedsrisiko oppstår i hovedsak fra bankens investeringer i aksjer, fond og egenkapitalbevis, plasseringer i sertifikater og obligasjoner, samt kjøp og salg av rentederivater. Hensikten med bankens eksponering i markedsrisiko er i hovedsak å tilfredsstille likviditetskrav og bidra til bankens

inn- og utlånsaktivitet. Overskuddslikviditet skal bidra til akseptabel avkastning uten at banken utsettes for risiko som truer dens eksistens på kort eller lang sikt. Som følge av alliansetilknypning utsettes bankens også for markedsrisiko gjennom plassering i strategiske eierposter. Bankens markedsrisikoprofil skal være lav.

Markedsrisikoen måles og overvåkes på bakgrunn av rammer fastsatt av styret. Banken benytter ulike porteføljesystemer for å måle markedsrisikoen mot de fastsatte rammene. Rammene revideres årlig, og fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser.

Overvåkning av utviklingen i etablerte risikomål skjer løpende både på konsolidert basis og for delporteføljer. Bankens prosedyrer skal sikre konsistens mellom styrets markedsrisikotoleranse og rammenivået. Bankens markedsrisiko rapporteres periodisk til ledelsen og styret. Markedsrisiko består av renterisiko, kursrisiko, valutarisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

Banken har kategorisert sine anleggsaksjer i finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI.

Drangedal Sparebank har i 2023 kjøpt 120.358 aksjer og blitt eier i Norne Securities AS til kurs 8,35 kroner og balanseført investeringen til 0,98 millioner kroner for 2023.

Vi har i 2023 også vært deltaker i emisjoner med mindre beløp i Balder Betaling AS og Brage Finans AS.

Banken er eier og benytter Verd Boligkreditt AS for å overføre boliglån. I avtalen med Verd Boligkreditt AS er det avtalt at banken går inn med eierkapital og i 2023 har banken gått inn med 26,4 millioner kroner i Verd Boligkreditt. Banken har samlet bokførte verdier i Verd Boligkreditt på 80,3 millioner kroner.

Banken har solgt seg ned i Eika Boligkreditt med 23,5 millioner kroner. I tillegg er våre

aksjer i Eika Boligkreditt skrevet ned med 4,96 mill. kroner i 2023. Denne nedskrivningen er basert på verdier oppgitt av Eika Boligkreditt.

Regnskapet viser totalt nedskrivninger på bokførte verdier på 4,45 mill. kroner på utvidet resultat og utvidet resultat etter skatt blir 48,3 mill. kroner. For mer detaljer vises det til bankens noter.

Renterisiko

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Ved overvåkning av renterisiko legger banken til grunn en gap-analyse som viser eksponering for renterelaterte finansielle instrumenter og produkter fordelt på ulike intervaller på rentekurven, målt mot fastsatt ramme for netto renteeksponering. Banken har i hovedsak kort rentebinding på sine instrumenter, og har således lav risiko knyttet til endringer i rentekurven. Uro i kredittmarkedet påvirker imidlertid investorens marginkrav, og spreadutgang kan medføre betydelig kurstap på sertifikat- og obligasjonsporteføljen.

Slike urealiserte kurstap vil reverseres frem mot forfall dersom utsteder er betalingsdyktig.

Kursrisiko

Kursrisiko er risikoen for tap som følge av endringer i kursene på bankens beholdning av verdipapir. Bankens risikoeksponering mot denne formen for risiko er regulert gjennom rammer for maksimale investeringer i de ulike porteføljene. Banken har svært lav eksponering mot aksjemarkedet.

Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i valutakursene. Ved overvåkning av valutarisiko måles bankens valutaposisjoner mot fastsatte rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i enkeltvaluta. Banken har svært lav valutaeksponering.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for at banken ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser, erstatter uttrukne kundemidler eller finansierer økninger i eiendelene. Konsekvensen kan være vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, manglende evne til å møte forpliktelser eller vesentlig kostbar finansiering av eiendelene. Banken aksepterer lavt nivå på likviditetsrisiko.

Banken søker å minimere likviditetsrisikoen gjennom sin likviditetspolicy fastsatt av styret. Likviditetspolicyen skal sikre at likviditetsrisikoen til enhver tid er under kontroll og danner rammer for bankens finansierings- og plasseringstiltak for alle virksomheter.

Ledergruppa er ansvarlig for å gjennomføre likviditetspolicyen og likviditetsstyringen som blant annet innebærer;

- Daglig overvåkning av den finansielle situasjonen, vurdere kjente, framtidige kontantstrømmer og rullerende prognoser for å sikre at forpliktelser kan innfris,
- Sikre refinansiering i god tid før forfall på gjeldsinstrumenter, eller ved utlån til kunder, gjennom bruk av kundeinnskudd, penge- og kapitalmarkedene, samt sentralbanken,
- Forvalte bankens rentebærende verdipapirportefølje som del av bankens likviditetsbeholdning
- Overvåke likviditet i balansen mot interne likviditetsmål og myndighetskrav
- Styre konsentrasjon og struktur på gjeldsforfall

Likviditetsrapportering til styret baseres i hovedsak på kjente, framtidige kontantstrømmålinger, rullerende prognoser på daglig, månedlig og årlig basis, interne rammer, stresstester og myndighetskrav.

Banken fordeler finansieringskilder på ulike motparter, finansielle gjeldsinstrumenter og løpetider.

Boligkredittfinansiering er en viktig finansieringskilde for bankene. Gjennom slike selskap finansierer bankene boliglån ved innlån med lengre gjennomsnittlig løpetid og til bedre betingelser enn bankenes egen pengemarkedsfinansiering. Vi har i dag organisert denne finansieringskilden gjennom vårt medeierskap i Verd Boligkreditt AS og Eika Boligkreditt AS.

Avtalen med Eika Boligkreditt AS er sagt opp og overført portefølje av boliglån vil over tid trappes ned etter avtalt plan. Bankene i LOKALBANK har derfor inngått en avtale med eierne av Verd Boligkreditt AS om et samarbeid som gir bankene tilgang til OMF-finansiering (finansiering til bankene mot obligasjoner med fortrinnsrett) Se side 6.

Verd Boligkreditt AS er et felleseid boligkredittselskap med 18 eierbanker. Verd Boligkreditt er etablert for å tilby eierbankenes kunder finansiering av godt sikrede boliglån. Drangedal Sparebank er en av 18 eiere og andel eierskap i selskapet skal reflektere andel portefølje i Verd Boligkreditt. Selskapet overfører løpende provisjon til banken for overført portefølje til enhver tid. I tillegg overføres overskudd årlig til eierne.

Eika Boligkreditt AS (EBK) er et boligkredittselskap eid av de fleste av de bankene som eier Eika Gruppen. Eierskapet i EBK skal reflektere den andelen den enkelte eier har tilført den samlede utlånsporteføljen i EBK ved utgangen av foregående år.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap pga. utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller pga. eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter risiko innen personal, økonomi, IT-sikkerhet, fysisk sikkerhet, drift, juridisk sikkerhet, forvaltning, kontroll og daglig drift. I dette inngår risikoen for at

banken kan bli påført tap eller kostnader som følge av:

- IT-systemer og organisasjon ikke kan behandle transaksjoner på korrekt og tidsriktig vis
- Manglende sikring av omdømme, eiendeler og ressurser mv.
- Bevisste handlinger fra egne ansatte og/eller utenforstående med sikte på å oppnå urettmessige fordeler
- Manglende sikring av kunders eiendeler eller uaktsomhet ved forvaltning av eiendeler på vegne av andre
- Systemtekniske og manuelle kontroller som ikke fungerer

Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentlige av kostnader knyttet til kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet. Den operasjonelle risikoen vil blant annet kunne reduseres gjennom god kvalitetssikring og interne kontrollsystemer. Operasjonell risiko rapporteres periodisk til styret. Den operasjonelle risikoprofilen i Drangedal Sparebank skal være lav til moderat.

Banken har videreført sine forsikringer hos Lockton Companies AS gjennom LOKALBANK alliansen. Banken har tegnet styre- og ledelsesansvarforsikringer som innehar dekninger som gjelder for styremedlemmer og administrative ledere i banken. Forsikringen dekker ulike erstatningskrav, eventuelle påførte kostnader og flere typer dekninger av operasjonell karakter for styret og ledelse.

STRATEGISK RISIKO/FORRETNINGSRISIKO

Strategisk risiko/forretningsrisiko er basert på en skjønnsmessig vurdering av bankens risiko for tap eller bortfall av inntekter som følge av strategiske valg eller endrede rammebetingelser som ikke dekkes under de øvrige områdene.

Drangedal Sparebank foretar en løpende vurdering av risikofaktorer som spesielle forretningsområder, strategiske eierposter, kompetanse og omdømme. Dette innebærer en gjennomgang av endringer i rammebetingelser, herunder endret kundeadferd og endringer i konkurransesituasjonen, krav fra offentlige myndigheter og krav til kompetanse og organisering.

KAPITALSTYRING

Drangedal Sparebank skal ha en lav risikoprofil der ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad.

Bankens mål vedrørende kapitalforvaltning er å trygge fortsatt drift for å sikre egenkapitaleierne en god avkastning, samt å opprettholde en optimal kapitalstruktur for å redusere kapitalkostnadene.

Videre skal banken ha en tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgt risikoprofil og de til enhver tid gjeldende krav fra myndigheter og markedsaktører.

Det utarbeides årlig en kapitalplan for å sikre en langsiktig og effektiv kapitalstyring (ICAAP). Styret har ansvaret for å initiere ICAAP-prosessen og kapitalplanleggingen, og skal sette mål for et kapitalnivå som er tilpasset bankens risikoprofil og forretningsmessige rammebetingelser. ICAAP-prosessen er en integrert del av bankens smalede risikostyring. Gjennom ICAAP beregnes risikojustert kapital for alle risikoområder, og banken gjennomfører stresstesting for å identifisere forhold som kan påvirke risikobildet og kapitaldekningen i negativ retning. Risikojustert kapital angir hvor stort tap som kan oppstå under ekstreme forhold, og er en sentral størrelse i vurderingen av bankens behov for egenkapital for å drive virksomheten på en forsvarlig måte.

Styret har i 2023 hatt en målsetting om en konsolidert kapitaldekning på minimum

20,70%, en kjernekapitaldekning på 18,15% og en ren kjernekapitaldekning på 16,24%.

Konsolidert kapitaldekningen var ved utgangen av året 2023 utgjør 21,42%, konsolidert kjernekapitaldekningen 18,52% og konsolidert ren kjernekapital utgjør 16,82%

UTSIKTENE FOR DET KOMMENDE ÅR

Veksten i økonomien det kommende året antas å bli på linje med forrige år, preget av dyrtid, høyere rentekostnader og stabil arbeidsledighet. Aktiviteten i privat- og bedriftsmarkedet har gjennom 2023 gått noe ned, og vi forventer at den vil fortsette å være på et moderat nivå gjennom store deler av 2024.

Banken er godt posisjonert i sine markedsområder ved inngangen til 2024. Soliditeten er tilfredsstillende, likviditets-situasjonen er god.

Bankens lønnsomhetsutvikling og soliditet gjør banken godt rustet til å opprettholde konkurransekraft i mange år fremover.

Det forventes at konkurransebildet i bankmarkedet vil være skjerpet og tilta noe det kommende året.

Banken har potensiale for videre vekst i sine markedsområder, spesielt godt potensiale har banken i Grenland. Banken har styrket sin kapasitet innen bedriftsmarkedet og påregner god tilgang på nye bankkunder innen både bedriftsmarkedet og personmarkedet i 2024 og i årene fremover.

Styret vektlegger lønnsom vekst, samt en forsvarlig avkastning på egenkapitalen.

Banken vil fortsatt jobbe aktivt for å hjelpe våre bankkunder med å etablere gode løsninger innen forsikring, sparing og pensjon hos våre nye produktleverandører.

Inntektsutviklingen er god og forventes fortsatt å ha god utvikling.

Det årlige driftsresultatet forventes å bli godt for 2024.

Styrets takker

I løpet av 2023 har bankens styre og administrasjon jobbet godt med betydelig aktivitet i Lokalbankalliansen og samarbeide med LB Selskapet og de 9 andre bankene i alliansen.

Arbeidet i styret har i hovedsak vært å følge opp interne kontrollrutiner, rapportering og organisasjonsplan.

Styret er opptatt av at banken har bærekraftig økonomisk utvikling for å styrke sin posisjon som selvstendig lokal sparebank. Banken er tydelige på å tilby lokal rådgivning fra lokale kontor med lokale rådgivere, samtidig som banken i stor grad tilbyr alt av tilgjengelige digitale produkter og tjenester for kunder.

Banken skal oppfattes som den foretrukne i sine markeds områder når det gjelder

kundeopplevelse, uavhengig på hvilken måte du er i kontakt med banken. Styret er opptatt av å utvikle bankens soliditet og ivareta høy aktivitet ved kontorene.

Styret samarbeider meget godt, og det er stor enighet om de fremtidige veivalg for banken.

Styret mener Drangedal Sparebank står godt rustet som en fremtidsrettet og konkurransedyktig sparebank i sine markedsområder.

Styret takker kunder og forretningsforbindelser for godt samarbeid gjennom året. Styret retter en spesiell takk til bankens medarbeidere som gjennom betydelig innsats og omstillingsevne har bidratt til at kunder har hatt en god opplevelse av banken i et spesielt år og til bankens gode resultat.

Drangedal 29. februar 2024.



Arne Lunde

Styrets leder



Jan Gunnar Tors

Styrets nestleder



Anne Britt Kåsa

Styremedlem



Birgitte Marie Thomassen Garvik

Styremedlem



Gro Bente Rønningen

Ansatte representant



Kjell Nærum

Adm. banksjef

Resultatregnskap

Ordinært resultat (beløp i hele 1000 kr)	Noter	2023	2022
Renteinntekter fra eiendeler beregnet etter effektivrentemetoden		259 938	158 864
Renteinntekter fra øvrige eiendeler		14 515	3 201
Rentekostnader og lignende kostnader beregnet etter effektivrentemetoden		156 170	65 677
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	16	118 283	96 388
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		33 394	27 397
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		4 204	3 617
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter		3 458	4 684
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter		5 039	2 134
Andre driftsinntekter		12	30
Netto andre driftsinntekter	18	37 700	30 629
Lønn og andre personalkostnader	19	42 471	38 414
Andre driftskostnader	20	33 264	27 495
Avskrivninger og nedskrivninger på varige og immaterielle eiendeler		4 341	3 967
Sum driftskostnader		80 076	69 877
Resultat før tap		75 907	57 141
Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	11	7 863	-2 383
Resultat før skatt		68 044	59 524
Skattekostnad	22	15 736	12 961
Resultat av ordinær drift etter skatt		52 308	46 563
Utvidet resultat			
Verdiendring på egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat	27	-4 453	7 537
Skatt		0	0
Sum poster som ikke vil bli omklassifisert til ordinært resultat		-4 453	7 537
Verdiendring på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat		610	0
Skatt		153	0
Sum poster som kan bli omklassifisert til ordinært resultat		458	0
Sum utvidet resultat		-3 995	7 537
Totalresultat		48 313	54 100
Totalresultat per egenkapitalbevis		8,7	10,2
Resultat av ordinær drift etter skatt per egenkapitalbevis		9,5	8,8
Disponering av ordinært resultat etter skatt (årsresultatet)			
Renter på fondsobligasjoner		3 744	2 076
Overført til fond for urealiserte gevinster (FUG)		-3 397	7 537
Utbytte på egenkapitalbevis		7 350	7 350
Overført til utjevningfond		1 751	1 494
Overført til grunnfond (sparebankens fond)		37 265	33 543
Avsatt til gaver til allmennyttige formål		1 600	2 100
Sum disponeringer		48 313	54 100

Balanse - Eiendeler

(beløp i hele 1000 kr)

	Noter	2023	2022
Kontanter og kontantekvivalenter (fordringer på sentralbanker)		83 276	82 201
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner til amortisert kost		393 233	361 783
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi	6-11	3 654 884	0
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	6-11	1 147 539	4 359 485
Rentebærende verdipapirer	25	193 907	203 199
Finansielle derivater		182	130
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	26, 27	288 622	283 261
Eierinteresser i konsernselskaper		11 859	11 859
Immaterielle eiendeler		838	1 955
Varige driftsmidler		13 627	9 668
Leieavtaler (lokaler)		10 216	7 920
Andre eiendeler		3 912	2 648
Anleggsmidler og avhendingsgrupper holdt for salg		300	300
Sum eiendeler		5 802 397	5 324 409

Balanse - Gjeld og egenkapital

(beløp i hele 1000 kr)

	Noter	2023	2022
Innlån fra kredittinstitusjoner	28	101 608	104 831
Innskudd fra kunder	29	3 845 561	3 666 321
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	30	1 006 267	795 814
Annen gjeld		19 045	17 702
Betalbar skatt	22	15 358	13 341
Andre avsetninger		10 401	8 491
Ansvarlig lånekapital	30	90 233	40 104
Sum gjeld		5 088 473	4 646 604
Aksjekapital/Eierandelskapital	32	105 000	105 000
Fondsobligasjonskapital	31	50 000	50 000
Sum innskutt egenkapital		155 000	155 000
Fond for urealiserte gevinster		6 356	9 199
Sparebankens fond		526 355	489 568
Gavefond		6 225	5 725
Utjevningsfond		12 637	10 963
Annen egenkapital		7 350	7 350
Sum opptjent egenkapital		558 924	522 805
Sum egenkapital		713 924	677 805
Sum gjeld og egenkapital		5 802 397	5 324 409

Drangedal 29. februar 2024


Arne Lunde
Styrets leder


Jan Gunnar Tors
Styrets nestleder


Birgitte M. T. Garvik
Styremedlem


Anne Britt Kåsa
Styremedlem


Gro Bente Rønningen
Ansatte representant


Kjell Nærum
Adm. banksjef

Tall i tusen kroner	Innskutt egenkapital				Opptjent egenkapital			Sum egenkapital
	Egenkapitalbevis	Fondsobligasjonskapital	Sparebankens fond	Utljevningsfond	Utbytte	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	
Egenkapital 31.12.2022	105 000	50 000	489 568	10 964	7 350	5 725	9 199	677 805
Resultat etter skatt		3 744	37 264	1 750	7 350	1 600	600	52 308
Utvidet resultat verdipapirer over OCI							-4 453	-4 453
Verdiendring utlån (ECL 12 mnd)							610	610
Skatt på verdiendring utlån							-153	-153
Totalresultat 31.12.2023	0	3 744	37 264	1 750	7 350	1 600	-3 396	48 312
Utbetalt utbytte					-7 350			-7 350
Utbetalt gaver						-1 100		-1 100
Utbetalte renter hybridkapital		-3 744						-3 744
Salg verdipapirer over OCI			1 351	337			-1 688	0
Øvrige endringer verdipapirer over OCI			-1 828	-414			2 242	0
Egenkapital 31.12.2023	105 000	50 000	526 355	12 637	7 350	6 225	6 357	713 924
Egenkapital 01.01.2022	105 000	30 000	425 808	1 971	3 675	5 275	39 376	611 105
Resultat etter skatt		2 075	33 543	1 495	7 350	2 100		46 563
Utvidet resultat							7 537	7 537
Totalresultat 31.12.2022	105 000	32 075	459 351	3 466	11 025	7 375	46 913	54 100
Utbetalt utbytte					-3 675			-3 675
Utbetalte gaver						-1 650		-1 650
Calllet hybridkapital		-30 000						-30 000
Utstedelse av ny hybridkapital		50 000						50 000
Utbetalte renter hybridkapital		-2 075						-2 075
Salg verdipapirer over OCI			30 217	7 498			-37 714	0
Egenkapital 31.12.2022	105 000	50 000	489 568	10 964	7 350	5 725	9 199	677 805

KONTANTSTRØM ANALYSE

	Henvisning	2023	2022
(Beløp i hele 1000 kr)	note		
Netto utbetalinger av lån og kreditter til kunder		-451 152	-242 362
Rente- og provisjonsinnbetalinger på utlån		252 734	155 246
Inngått på tidligere års konstaterte tap på utlån		519	510
Endring i overtatte eiendeler		0	0
Kontantstrøm fra utlånsvirksomheten (A)		-197 899	-86 606
Netto innbetalinger på innskudd fra kunder	29	179 240	407 443
Renteutbetalinger til kunder		-103 157	-42 472
Kontantstrøm fra innskuddsvirksomheten (B)		76 083	364 971
Virkelig verdi over resultatet	26, 27	-21 893	-110 779
Kursgevinster/-tap på verdipapirer som holdes på kort sikt		501	1 361
Renteinnbetalinger på obligasjoner og sertifikater		7 204	3 618
Mottatt aksjeutbytte på aksjer som holdes på kort sikt		0	2 838
Kontantstrøm fra verdipapirinvesteringer (C)		-14 188	-102 962
Endring i fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid		0	0
Renteinnbetalinger fra innskudd i kredittinstitusjoner		14 070	3 204
Kontantstrøm fra innskudd i kredittinstitusjoner (D)		14 070	3 204
Andre inntekter		34 522	28 197
Betalbare driftskostnader		-83 226	-71 902
Betalbar skatt	22	-14 991	-10 997
Gaver		-1 085	-1 650
Endring i andre eiendeler		-1 516	-2 137
Endring i periodiseringer		-483	4 358
Endring i annen gjeld		2 330	1 254
Resterende kontantstrøm fra løpende drift (E)		-64 449	-52 877
KONTANTSTRØM FRA DRIFTEN (A+B+C+D+E=F)		-186 383	125 730
Endring i innskudd fra kredittinstitusjoner	22	-3 223	54 660
Endring i finansiering ved utstedelse av verdipapirer	30	210 453	8 961
Endring i finansiering fra ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	30, 31	50 126	20 046
Renteutbetalinger på finansiering		-49 725	-20 829
Utbetalinger av utbytte		-7 350	-3 675
Emisjon egenkapitalbevis		0	0
Kontantstrøm fra finansiering (G)		200 281	59 163
Investert i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		-6 202	-612
Salg av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler til salgspris		0	0
Netto kjøp/salg av langsiktige verdipapirer		21 371	36 515
Utbytte på aksjer som holdes på lang sikt		3 458	1 846
Kontantstrøm fra investeringer i varige driftsmidler (H)		18 627	37 749
ENDRING I LIKVIDITETSBEHOLDNING (F+G+H)		32 525	222 642
Likviditetsbeholdning 01.01.		443 984	221 342
Likviditetsbeholdning 31.12.		476 509	443 984
Likviditetsbeholdningen 31.12. består av:			
Kontanter og fordringer på sentralbanker		83 276	82 201
Innskudd i og fordringer på banker uten avtalt løpetid		393 233	361 783
Sum likviditetsbeholdning 31.12.		476 509	443 984

NØKKELTALL

Nøkkeltall er annualisert der ikke annet er spesifisert

2023

2022

Resultat

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter i % av GFVK	2,15 %	1,88 %
Driftsinntekter i % av GFVK	0,68 %	0,60 %
Driftskostnader i % av GFVK	1,45 %	1,36 %
Tap i % av GFVK	0,14 %	-0,05 %
Ordinært resultat etter skatt i % av GFVK	0,95 %	0,91 %
Egenkapitalavkastning etter skatt, ordinært resultat (eks. fondsobligasjon)	8,33 %	8,01 %
Kostnader i % av inntekter	51,30 %	55,00 %
Kostnader i % av inntekter eks. kursgevinst/tap verdipapirer	52,80 %	55,60 %
Tap i % av brutto utlån	0,16 %	-0,05 %

GFVK = gjennomsnittlig forvaltningskapital

Innskudd og Utlån

Utlånsportefølje egen bok	4 824 548	4 373 405
Utlånsportefølje Eika Boligkreditt	1 174 780	1 551 943
Utlånsportefølje Verd Boligkreditt	1 309 931	814 623
12 mnd utlånsvekst egen bok	10,3 %	5,9 %
12 mnd utlånsvekst inkl. lån i boligkreditt	8,4 %	12,1 %
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	16,3 %	16,2 %
Andel lån overført til boligkreditt - kun PM	38,1 %	39,2 %

Innskuddsportefølje	3 845 561	3 666 321
Innskuddsdekning	79,7 %	83,8 %
12 mnd innskuddsvekst	4,9 %	12,5 %

Forvaltningskapital	5 802 397	5 324 409
12 mnd vekst forvaltningskapital	9,0 %	11,3 %
Forretningskapital (inkl. lån i boligkreditt)	8 287 107	7 690 975
12 mnd vekst forretningskapital	7,8 %	15,5 %

Soliditet

Kapitaldekning	22,87 %	21,36 %
Kjernekapitaldekning	19,58 %	19,77 %
Ren kjernekapitaldekning	17,75 %	17,78 %
Leverage ratio	9,25 %	9,36 %
Kapitaldekning konsolidert	21,42 %	20,25 %
Kjernekapitaldekning konsolidert	18,52 %	18,48 %
Ren kjernekapitaldekning konsolidert	16,82 %	16,57 %
Leverage ratio konsolidert	7,81 %	7,80 %

Likviditetsbuffer

LCR	318	286
NSFR	130	131

Innhold

NOTE 1 - Regnskapsprinsipper	14
NOTE 2 - Kredittrisiko	20
NOTE 3 - Anvendelse av estimater og skjønnsmessige vurderinger	25
NOTE 4 – Kapitaldekning	26
NOTE 5 – Risiko- og kapitalstyring	27
NOTE 6 – Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet	29
NOTE 7 – Fordeling av utlån fordelt på fordringstype og geografi	30
NOTE 8 – Kredittforringede utlån	31
NOTE 9 – Forfalte og kredittforringede utlån	32
NOTE 10 – Eksponering på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	32
NOTE 11 - Nedskrivninger på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	33
NOTE 12 – Store engasjement	37
NOTE 13 – Sensitivitet knyttet til kredittrisiko	38
NOTE 14 – Likviditetsrisiko	38
NOTE 15 – Renterisiko	40
NOTE 16 – Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	41
NOTE 17 – Kundesegmentinformasjon	41
NOTE 18 - Andre inntekter	42
NOTE 19 – Lønn og andre personalkostnader	43
NOTE 20 – Andre driftskostnader	44
NOTE 21 – Transaksjoner med nærstående	45
NOTE 22 – Skatter	46
NOTE 23 – Kategorier av finansielle instrumenter	47
NOTE 24 – Virkelig verdi finansielle instrumenter	48
NOTE 25 – Sertifikater og obligasjoner	50
NOTE 26 – Aksjer, egenkapitalbevis og fond til virkelig verdi over ordinært resultat	50
NOTE 27 – Aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat	51
NOTE 28 – Innlån fra kredittinstitusjoner	51
NOTE 29 – Innskudd fra kunder	52
NOTE 30 – Obligasjonsgjeld og ansvarlig lånekapital	52
NOTE 31 – Fondsobligasjonskapital	53
NOTE 32 – Eierandelskapital og eierstruktur	53
NOTE 33 – Resultat per egenkapitalbevis	56
NOTE 34 – Garantier	56
NOTE 35 – Hendelser etter balansedagen	57

NOTE 1 - Regnskapsprinsipper

GENERELL INFORMASJON

Drangedal Sparebank er en lokalt forankret og selvstendig rådgiverbank med hovedbase i Drangedal Kommune. Banken tilbyr konkurransedyktige og relevante finansielle produkter og tjenester til folk flest og til mindre, lokale bedrifter innenfor bankens definerte markedsområder.

Bankens visjon er «Drangedal Sparebank skal oppleves som den mest kundevennlige banken i sitt marked». Bankens hovedkontor har besøksadresse Strandgt. 8, 3750 Drangedal. I tillegg til hovedkontor i Drangedal Kommune, har banken også avdelingskontor i kommunene Kragerø, Porsgrunn og Skien.

Regnskapet for 2023 ble godkjent av styret 29. februar 2024 og legges frem for bankens forstanderskap i slutten av mars 2024.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Banken regnskap i samsvar med IFRS® som fastsatt av EU i tråd med § 1-4, 2. ledd b) i henhold til forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Tilleggskrav til noter som følger av lov og forskrift for norske banker er hensyntatt. Regnskapsprinsippene som er beskrevet blir anvendt i utarbeidelsen av selskapets årsregnskap for 2023.

I henhold til forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak har selskapet valgt å regnskapsføre utbytte og konsernbidrag fra datterselskap i samsvar med regnskapslovens bestemmelser.

Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper

IFRS med unntak og forenklinger regulert gjennom årsregnskapsforskriften har vært gjeldende siden 01.01.2020.

Regnskapet er presentert i norske kroner, og alle tall er vist i hele tusen, med mindre annet er spesifikt angitt.

SEGMENTINFORMASJON

Driftssegmenter rapporteres slik at de er i overensstemmelse med rapporterbare segmenter i henhold til den interne rapporteringen i Drangedal Sparebank. Dette blir rapportert til styret og administrerende banksjef.

INNTEKTSFØRING

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost og for fordringer som vurderes til virkelig verdi i balansen og amortisert kost i resultatet med forskjellen i endring i virkelig verdi og resultatføring etter amortisert kost presentert i utvidet resultat. For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten løpende, mens verdiendringer regnskapsføres ved periodeslutt. Renteinntekter på engasjementer som er kredittforringet beregnes ved bruk av effektiv rente på nedskrevet verdi. Renteinntekter på engasjementer som ikke er kredittforringet beregnes ved bruk av effektiv rente på brutto amortisert kost (amortisert kost før avsetning for forventede tap).

Drangedal Sparebank beregner effektiv rente på to ulike måter avhengig av om instrumentet (lånet) er, eller ikke er, kredittforringet ved første gangs balanseføring. Den effektive renten er den renten

som får nåverdien av fremtidige kontantstrømmer innenfor lånets forventede løpetid til å bli lik bokført verdi av lånet ved første gangs balanseføring. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer, samt eventuelt restverdi ved utløpet av forventet løpetid. For lån som ikke er kredittforringet ved første gangs balanseføring benyttes kontraktsfestede kontantstrømmer uten justering for forventede tap. For lån som er kredittforringet ved første gangs balanseføring korrigeres kontraktsfestede kontantstrømmer for forventede tap. Den effektive renten betegnes da som en kredittjustert effektiv rente.

Renteinntekter på finansielle instrumenter klassifisert som utlån inkluderes på linjen for renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost eller renteinntekter fra øvrige eiendeler.

Gebyrer og provisjoner resultatføres etter hvert som tjenesten ytes. Gebyrer for etablering av låneavtaler inngår i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost og inntektsføres under netto renteinntekter etter effektiv rentemetode. I andre driftsinntekter inngår blant annet gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, kredittformidling og verdipapirtjenester.

Utbytte fra investeringer resultatføres på tidspunkt utbyttet er vedtatt på generalforsamlingen.

FINANSIELLE INSTRUMENTER – INNREGNING OG FRAREGNING

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når banken blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

FINANSIELLE INSTRUMENTER -KLASSIFISERING

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle instrumenter klassifisert i en av de følgende kategorier, avhengig av typen instrument og formålet med investeringen.:

Finansielle eiendeler klassifiseres i gruppene:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat
- Virkelig verdi med verdiendring over resultat

Finansielle forpliktelser klassifiseres som:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendringer over resultat
- Andre finansielle forpliktelser målt til amortisert kost.

Med tanke på klassifisering og måling krever IFRS 9 at alle finansielle eiendeler klassifiseres basert på en vurdering av banken forretningsmodell og kontantstrømmene knyttet til de ulike instrumentene. Utlån med flytende rente er klassifisert til amortisert kost. Utlån med fast rente der banken har som formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer i form av renter og avdrag, er sikret med derivater for å matche finansieringen til flytende rente. Banken benytter derfor opsjonen til å klassifisere disse utlånene til virkelig verdi med verdiendring over resultat for å unngå et regnskapsmessig misforhold på disse utlånene. Banken har anledning til å overføre utlån med pant i boligeiendom til Eika Boligkreditt og Verd Boligkreditt som har belåningsgrad under 75 %. Etter

utgangen av Eika Gruppen i oktober 2021, vil banken i fremtiden kun overføre lån til Verd Boligkreditt.

Bankens likviditetsportefølje er klassifisert til virkelig verdi over resultatet iht. til den forretningsmodellen som styrer forvaltningen av likviditetsporteføljen. Egenkapitalinstrumenter som er strategiske investeringer, er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat uten resirkulering. Disse egenkapitalinstrumentene er ikke derivater eller holdt for handelsformål.

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode. I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra og forpliktelser overfor kunder og rentebærende forpliktelser som sertifikat- og obligasjonsgjeld.

BOLIGKREDITTSKAP – ENDRET FORRETNINGSMODELL.

I løpet av 2023 har banken endret forretningsmodell i forhold til deler av utlånsporteføljen. En vesentlig del av porteføljen er omklassifisert fra amortisert kost til kategorien virkelig verdi over utvidet resultat. Bakgrunnen for endring er at systemendringer har åpnet for overføring av eksisterende lån til boligkredittforetaket og at dette banken har åpnet for overføring av eksisterende lån. Detaljer i forhold til omfanget av portefølje omklassifisert kommer frem i note 23.

Drangedal Sparebank har tidligere formidlet lån til Eika Boligkreditt og vi har fortsatt en betydelig portefølje som gradvis vil trappes ned etter avtale med Eika Boligkreditt. Se note 34. Etter overgangen til Lokalbank alliansen i oktober 2021 har vi nå inngått avtale med Verd Boligkreditt som vi nå bruker.

Drangedal Sparebank har anledning til å overføre lån med pant i boligeiendom innenfor 75 % av markedsverdi til Verd Boligkreditt. Dette er lån hvor banken har et løpende kundeforhold og banken overdrar låneforholdet til Verd Boligkreditt uten etablering av nye låneavtaler, og Verd Boligkreditt overtar bankens rettigheter og forpliktelser. Overgangen til nytt system hos Verd Boligkreditt muliggjør en endring av forretningsmodell i forhold til deler av utlånsporteføljen.

MÅLING TIL VIRKELIG VERDI

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder fastsettes med henvisning til noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere av finansielle instrumenter. Markedet er aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

For finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettelsesmetode. Slike verdsettelsesmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til virkelig verdi av et annet instrument som praktisk talt er det samme, diskontert kontantstrømsberegning eller andre verdsettelsesmodeller. I den grad observerbare markedspriser er tilgjengelig for variabler som inngår i verdsettelsesmodeller, så benyttes disse.

Det gjøres ikke fradrag for transaksjonskostnader ved fastsettelsen av virkelig verdi.

MÅLING TIL AMORTISERT KOST

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, måles til amortisert kost, og inntektene/kostnadene beregnes ved bruk av instrumentets effektive rente. Amortisert kost fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke direkte betales av kunden, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Hvis forventede tap er inkludert ved beregningen av effektiv rente så inkluderes forventet tap i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med den effektive renten med fradrag for avsetning for forventede tap.

MÅLING AV FINANSIELLE GARANTIER

Utstedte finansielle garantier vurderes til virkelig verdi, som ved første gangs regnskapsføring anses å være mottatt vederlag for garantien. Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av mottatt vederlag for garantien med fradrag for eventuelle resultatførte amortiseringer og forventet tap beregnet etter reglene for nedskrivning av finansielle eiendeler.

NEDSKRIVNING AV FINANSIELLE EIENDELER

Under IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler omfatter finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og finansielle garantikontrakter omfattet.

Et finansielt instrument som ikke er kreditforringet vil ved førstegangs balanseføring få en avsetning for tap tilsvarende 12-måneders forventet tap, og klassifiseres i steg 1.

12-måneders forventet tap er nåverdien, bestemt ved bruk av den effektive renten, av det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til mislighold som inntreffer de første 12 månedene.

Dersom kredittrisikoen, vurdert som sannsynligheten for mislighold over gjenværende levetid for en eiendel eller gruppe av eiendeler, er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning skal, det gjøres en tapsavsetning tilsvarende nåverdien, bestemt ved bruk av den effektive renten, av det tapet som er forventet å inntreffe over hele den forventede levetiden til instrumentet, og eiendelen skal reklassifiseres til steg 2.

For utlån klassifisert i henholdsvis steg 1 og 2 beregnes renten basert på brutto balanseført verdi og avsetningen for tap er modellbasert.

Dersom det oppstår en kredittforringelse, skal instrumentet flyttes til steg 3. Renteinntekter innregnes da basert på amortisert kost og tapsavsetningen settes normalt på individuell basis. For ytterligere detaljer henvises det til IFRS 9.

NEDSKRIVNINGSMODELL I BANKEN

Beregningen av komponentene som inngår i utregningen av forventet tap (ECL) utføres av ulike aktører. LOKALBANK har utkontraktert utvikling og drift av PD-modellene til Bankens systemleverandør Skandinavisk Data Center (SDC) og Experian. Experian utvikler og vedlikeholder den generiske PD-modellen, mens det benyttes en atferdsmodell utviklet av SDC. LGD og EAD-modellene er utviklet av SDC. SDC har videreutviklet løsning for eksponering ved mislighold (EAD), beregning av tap og modell for vurdering om et engasjement har hatt vesentlig økning i kredittrisiko siden første gangs innregning, som banken har valgt å benytte. Nedskrivningsmodellen er ytterligere beskrevet i note 2.

OVERTAGELSE AV EIENDELER

Eiendeler som overtas i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi. Slike eiendeler klassifiseres i balansen etter sin art. Etterfølgende verdivurdering og klassifisering av resultateffekter følger prinsippene for den aktuelle eiendelen.

PRESENTASJON AV RESULTATPOSTER KNYTTET TIL FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER TIL VIRKELIG VERDI

Realiserte gevinster/(tap) samt endringer i estimerte verdier på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, inkludert utbytte, medtas i regnskapet under "Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter" i den perioden de oppstår.

MOTREGNING

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser motregnes og presenteres bare når banken har en juridisk håndhevbar rett til å motregne og når banken har til hensikt å gjøre opp på nettogrunnlag. Inntekter og kostnader motregnes ikke med mindre det kreves eller tillates i henhold til IFRS.

VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

Regnskapet presenteres i norske kroner, som er bankens funksjonelle valuta.

SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld, samt underskudd til fremføring.

Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at banken vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Banken regnskapsfører tidligere ikke regnskapsført utsatt skattefordel i den grad det har blitt sannsynlig at banken kan benytte seg av den utsatte skattefordelen. Likeledes vil selskapet redusere utsatt skattefordel i den grad banken ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel er målt basert på forventet fremtidige skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen, eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner, med unntak av fondsobligasjoner hvor skatteeffekten av rentekostnaden føres i ordinært resultat og konsernbidrag til mor- eller søsterselskap som blir resultatført.

PENSJONSFORPLIKTELSER

Banken har en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte. I tillegg har banken AFP ordning. For innskuddsordningen betaler banken innskudd til privat administrerte livs- og pensjonsforsikringselskap. Banken har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene kostnadsføres fortløpende og regnskapsføres som lønnskostnad. AFP ordningen behandles regnskapsmessig som innskuddsordningen.

FONDSOBLIGASJONSLÅN

Utstedte fondsobligasjoner hvor banken ikke er forpliktet til å utbetale renter tilfredsstillende definisjonen av en finansiell forpliktelse og klassifiseres følgelig som egenkapital i balansen. Renter presenteres som en reduksjon av annen egenkapital, mens skatteeffekten av rentene presenteres som reduksjon i skattekostnad.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er tatt hensyn til i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig. Se note 35.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING – DIREKTE METODE.

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generelt fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTE 2 - Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for fall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerhetsverdier. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- Pant i fast eiendom
- Registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- Fordringer og varelager
- Pant i bankinnskudd
- Finansiell pant registrert i VPS, aksjer og obligasjoner
- Kausjonister

Kredittrisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidet kredittåndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaktstruktur for styring av kredittrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betalingsevne for kunder som innvilges kredit, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Se note 6 – 13 for vurdering av kredittrisiko.

Definisjon av mislighold

Ett engasjement klassifiseres som misligholdt hvis ett av følgende kriterier er oppfylt:

- Kunden har overtrekk som både overstiger en relativ- og absolutt grense i mer enn 90 sammenhengende dager. For både PM- og BM-kunder er den relative grensen lik 1 % av kundens samlede eksponeringer.
 - For PM-kunder er den absolutte grensen lik 1.000 kroner.
 - For BM-kunder er den absolutte grensen lik 2.000 kroner.
- Det er vurdert som sannsynlig at kunden ikke vil kunne innfri sine kredittforpliktelser overfor banken (unlikely to pay – UTP).
- Kunden er smittet av en annen kunde som er i mislighold i henhold til de to første kriteriene nevnt over.

Dersom betalingsmisligholdet gjøres opp og det er sannsynlig at kunden vil innfri sine betalingsforpliktelser, vil kunden friskmeldes etter en karenperiode på 90 dager. For kunder som har fått betalingslettelse (forbearance), er karenperioden 1 år.

Sannsynlighet for mislighold (PD)

PD-modellen estimerer sannsynlighet for mislighold ved å estimere statistiske sammenhenger mellom mislighold og kundens finansielle stilling, demografiske data og betalingsadferd. En eksponering er definert som å være i mislighold dersom et eller flere av følgende kriterier er oppfylt:

- Eksponeringer/låntakere er i restanse med et beløp, som overstiger både en absolutt og en relativ grenseverdi i 90 påfølgende kalenderdager
- Låntakeren er registrert med UTP (Unlikely To Pay) av banken
- Eksponeringen/låntakeren er smittet av en annen eksponering/låntaker som er i mislighold etter de nevnte kriterier
- Eksponeringen/låntakeren er fortsatt i karenperiode etter tidligere mislighold.

Modellen skiller mellom personkunder og bedriftskunder, og måler sannsynlighet for mislighold de neste 12 måneder (PD12mnd). Totalmodellen består videre av to undermodeller, en adferds modell og en generisk modell, som vektet ulikt basert på varighet av kundeforhold og påløpt tid siden siste kredittøk. Totalmodellen består utelukkende av den generiske modellen ved opprettelse av nytt kundeforhold og kunden ikke har hatt kundeforhold i banken tidligere, samt eksisterende kunder hvor kundeforholdet er kortere enn to måneder.

Generisk modell angir PD12mnd basert på offentlig informasjon. For bedriftskunder består den generiske modellen av fire undermodeller, herunder enkeltpersonsforetak (ENK), foretak der eier direkte hefter for gjeld (ANS/DA), øvrige foretak med innlevert regnskap og øvrige foretak uten regnskap. For personkunder består den generiske modellen av to undermodeller, én modell for de med minst en aktiv betalingsanmerkning og en modell for personkunder uten betalingsanmerkning.

Adferds modellen angir PD12mnd basert på observert adferd fra kundenes konto, transaksjoner og produktfordeling. Følgelig benytter denne modellen seg av informasjon om kundens adferd i banken og krever derfor en gitt tidshorison med kundedata før den trer i kraft. Modellene er bygd slik at kunden vurderes etter en rekke variabler, for hver variabel får kunden poeng og jo høyere samlet poeng en kunde tilegnes jo lavere PD får kunden

Modellene blir årlig validert og recalibreres ved behov. Ved forringelse av modellenes kvalitet blir det utviklet nye modeller. Ved beregning av misligholds sannsynlighet over forventet levetid på engasjementet (PD liv). PDLiv er sannsynligheten for at kunden går i mislighold over hele engasjementets forventede løpetid. PDLiv beregnes basert på en migrasjonsbasert framskrivning for å estimere forventet mislighold fram i tid. PDLiv beregnes på bakgrunn av en kundes risikoklasse, herunder bestemt av kundens PD12MND, og engasjementets forventede løpetid. Kunder med flere engasjementer kan ha flere ulike PDLiv-verdier da engasjementene kan ha ulik forventet løpetid.

I den løpende oppfølgingen av kredittrisikoen i porteføljen, deles engasjementene inn i 4 risikogrupper etter PD-verdi:

Personmarkedet:

Risiko klasser	Risikogruppe	Misligholdsansynlighet i % (PD) - Privat
1		0,0000 - 0,0799
2		0,0800 - 0,1599
3	Lav risiko	0,1600 - 0,2299
4		0,2300 - 0,2499
5		0,2500 - 0,3099
6		0,3100 - 0,4999
7		0,5000 - 0,9399
8	Middels risiko	0,9400 - 2,9999
9	Høy risiko	3,0000 - 17,860
10		17,8700 - 99,9999
11	Mislighold	Kunden er i mislighold

Bedriftsmarkedet:

Risiko klasser	Risikogruppe	Misligholdsansynlighet i % (PD) - Bedrift
1		0,0000 - 0,1799
2	Lav risiko	0,1800 - 0,3699
3		0,3700 - 0,4999
4		0,5000 - 0,8399
5	Middels risiko	0,8400 - 1,2099
6		1,2100 - 1,4599
7		1,4600 - 1,8699
8		1,8700 - 2,9999
9	Høy risiko	3,0000 - 9,5199
10		9,5200 - 99,9999
11	Mislighold	Kunden er i mislighold

Eksponering ved mislighold (EAD)

Eksponering ved mislighold (EAD) beregnes av SDC og avhenger av type produkt. Engasjementene deles inn i tre hovedgrupper.

- Lån
- Kreditter og rammer
- Garantier

For lån benyttes fremtidige terminbeløp til å beregne EAD, hvor det er summen av de neddiskonterte terminbeløpene som utgjør EAD. EAD avhenger av hvorvidt lånet er i steg 1 eller 2. EAD i steg 1 tilsvarer den neddiskonterte verdien av fremtidige avdrag og renter neste 12 måneder, hvor restgjelden legges til kontantstrømmen om 12 måneder. EAD i steg 2 tilsvarer den neddiskonterte verdien av fremtidige avdrag og renter frem til forventet utløpsdato, hvor restgjelden legges til kontantstrømmen ved lånets forventede utløp.

Ubenyttede kreditter har EAD lik utestående ubenyttet kreditt på rapporteringstidspunktet.

For ubenyttede kreditter og rammer og for garantier er EAD lik utestående forpliktelse på rapporteringsdatoen multiplisert med en konverteringsfaktor. For kreditter og rammer er konverteringsfaktoren satt lik 1 og EAD vil dermed være lik innvilget kreditt. For garantier er konverteringsfaktoren den samme som benyttes i kapitaldekningsregelverket.

Forventet levetid på en avtale beregnes ut fra lignende avtalers historiske gjennomsnittlige levetid. Avtaler som modifiseres måles fra opprinnelig innvilgelsestidspunkt selv om avtalen får nye betingelser.

Tap gitt mislighold (LGD)

Estimatene for LGD er basert på historiske tap for norske banker som benytter SDC. Følgende formel benyttes for å beregne LGD:

$$\text{LGD} = \text{LGD}_B \times \text{Blankofaktor}$$

Blanko faktoren angir andelen av en eksponering som ikke dekkes av sikkerheter. Faktoren beregnes på alle eksponeringer ut fra nedenstående formel, hvor EAD angir eksponeringen og CLT angir sikkerheten:

$$\text{Blankofaktor} = (\text{EAD} - \text{CLT}) / \text{EAD}$$

LGD Blanko (LGD_B) blir beregnet for hvert land og kundetype (privat og bedrift) og er basert på de faktiske eksponeringer (EAD), sikkerheter (CLT) og tap (LOSS) på den misligholdte porteføljen.

Akkumulert mislighold angis som andel av usikret eksponering:

$$\text{LGD}_B = \text{LOSS} / (\text{EAD} - \text{CLT})$$

For å unngå at enkelt engasjementer ender med en LGD på 0% har banken valgt å legge inn et gulv for LGD på 2,5% for PM-kunder og 8% for BM-kunder.

Vesentlig økning i kredittrisiko

Vesentlig økning i kredittrisiko bestemmes av endringen i PD mellom innregningstidspunktet (ini) og rapporteringstidspunktet:

For engasjement med PD ini mindre enn 1 %:

- $PD_{12\text{ mnd}} > PD_{12\text{ mnd. ini}} + 0,5\% \text{ og } PD_{\text{liv}} > PD_{\text{liv ini}} * 2$

For engasjement med PD ini større enn eller lik 1 %:

- $PD_{12\text{ mnd}} > PD_{12\text{ mnd. ini}} + 2\% \text{ eller } PD_{\text{liv}} > PD_{\text{liv ini}} * 2$

Det foreligger ingen spesifikke karenskriterier med tanke på migrering, følgelig vil engasjementet bli tilbakeført til steg 1 dersom tilhørende PD endringer ikke lenger oppfyller kravene til vesentlig økning i kredittrisiko.

Det er i tillegg to absolutte kriterier som alltid definerer en vesentlig økning i kredittrisiko:

- Eiendelen er ikke kredittforringet, men det er gitt betalingslettelser i forbindelse med at kunden er i finansielle vanskeligheter
- Eiendelen har ett overtrekk på minimum 1.000 kroner i mer enn 30 sammenhengende dager

Forventet kredittap basert på forventninger til fremtiden

IFRS 9 krever at framoverskuende informasjon inkluderes i vurdering av forventede kredittap. I bankens ECL-modell benyttes en makrofaktor for å ta hensyn til bankens forventninger til fremtiden.

Det er komplisert å utvikle gode makromodeller som ivaretar kompleksiteten i makroøkonomien og effekten på tap i bankene. Banken har derfor valgt en enkel og robust tilnærming til modellering av makroeffekter basert på spesifikasjon av tre scenarioer som representerer henholdsvis lav-, normal- og høykonjunktur. Beregningen av markedsrisiko tar utgangspunkt i konstatert og bokført tap i perioden 1990-2020. Basert på disse beregningen har man estimert en lav-, høy- og normal konjunktur, der en lavkonjunktur er definert som et tidspunkt der bokførte/konstaterte tap er større enn gjennomsnittet og motsatt for høykonjunktur. Per 31.12.2023 er det lagt til grunn følgende sannsynlighet for scenarioene:

- Lavkonjunktur: 80 %
- Normalkonjunktur: 20 %
- Høykonjunktur: 0 %

Makrofaktoren for 2023 og 2024 er etter dette beregnet til 1,96. Faktoren er redusert til 1,49 i 2025, 1,25 i 2026 og videre til 1,1.

Nedskrivninger i steg 3

Banken har etablert egne retningslinjer for misligholds- og tapsvurdering og foretar minimum kvartalsvis en gjennomgang av avsetningsbehovet for engasjementer med betalingsmislighold eller indikasjoner på UTP. Nedskrivningsbeløpene i steg 3 beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer, neddiskontert med effektiv rente. Iht IFRS 9-regelverket skal det utarbeides tre ulike scenarioer – et positivt, et negativt og et normalt scenario – som skal sannsynlighetsvektes for å reflektere fremtidige kontantstrømmer fra engasjementet. Estimerte fremtidige kontantstrømmer inkluderer kontraktsfestede renter og avdrag redusert med kredittap som er forårsaket av inntrufne tapshendelser. Når det blir aktuelt med overtakelse av tilhørende sikkerheter, skal disse inkluderes i kontantstrømmene og vurderes til

påregnelig salgspris fratrukket salgskostnader. Ved vurdering av nedskrivningene hefter det usikkerhet ved estimeringen av tidspunkt og beløp for fremtidige kontantstrømmer inkludert verdsettelse av sikkerhetsstillelse.

Bankens tapsavsetninger er et estimat, og foreligger usikkerhet med hensyn til både tidspunkt og størrelse på de fremtidige kontantstrømmene. Det vises til note 11 for oversikt over avsetninger på engasjementer i steg 3.

NOTE 3 - Anvendelse av estimater og skjønnsmessige vurderinger

Estimater og skjønnsmessige vurderinger av tap og verdsettelse av finansielle instrumenter vurderes løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer. For regnskapsformål benytter banken estimater og antagelser om fremtiden.

Regnskapsestimatene kan avvike fra de oppnådde resultater, men de er basert på beste estimat på tidspunktet for regnskapsavleggelsen. Estimater og antagelsene som har betydelig risiko for vesentlig å påvirke balanseført verdi av eiendeler eller forpliktelser er behandlet nedenfor. Nedenfor gjennomgås de mest vesentlige skjønnsmessige vurderingene, som bankens ledelse legger til grunn ved avleggelse av regnskapet.

NEDSKRIVNING PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Banken gjennomgår utvalgte terskelverdier av bedriftsmarkedsporføljen årlig. Store og spesielt risikable, samt misligholdte og tapsutsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt og senest etter 90 dager, eller dersom de har en særdeles dårlig betalingshistorikk.

Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under risikostyring. Banken foretar individuell vurdering av nedskrivningsbehovet dersom det foreligger kredittforringelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og kredittforringelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Eksempler på kredittforringelse vil være mislighold, konkurs, likviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Nedskrivninger i steg 3 beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert forventet kontantstrøm basert på effektiv rente.

Øvrige nedskrivninger i steg 1 og 2 baserer seg på tapsestimat beregnet med grunnlag på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

Se note 13 for sensitivitetsberegninger.

NOTE 4 – Kapitaldekning

	Kapitaldekning morbank		Kons. kap.dekn. inkl. andel i samarb.gruppe	
	2023	2022	2023	2022
<i>(beløp i hele 1000 kr)</i>				
Grunnfond/sparebankens fond	526 355	489 568		
Fond for urealiserte gevinster (FUG)	6 356	9 199		
Fond for vurderingsforskjeller (FVF)	-	-		
Overkursfond	-	-		
Utjevningsfond	12 637	10 963		
Gavefond	6 225	5 725		
Egenkapitalbevis	105 000	105 000		
Sum egenkapital	656 574	620 455		
Immaterielle eiendeler				
Fradrag for forsvarlig verdsetting	-494	-498		
Fradrag i ren kjernekapital	-171 093	-172 452		
Ren kjernekapital	484 987	447 505	643 661	605 737
Fondsobligasjoner	50 000	50 000	65 099	69 649
Fradrag i kjernekapital				
Sum kjernekapital	534 987	497 505	708 760	675 386
Ansvarlige lån (tilleggskapital)	90 000	40 000	110 963	65 034
Fradrag i tilleggskapital				
Netto ansvarlig kapital	624 987	537 505	819 723	740 420
Eksponeringskategori (vektet verdi)				
Stater	0	0	0	0
Lokale og regionale myndigheter	1213	825	17 345	32 920
Offentlige eide foretak	0	0	2	1
Institusjoner	66 506	40 741	67 264	69 488
Foretak	101 881	75 583	130 657	101 169
Massemarked	446 970	410 003	474 130	434 505
Engasjement med pantesikkerhet i fast eiendom	1 617 459	1 461 352	2 608 147	2 395 079
Forfalte engasjement	62 170	36 215	63 307	37 045
Høyrisiko-engasjement	32 769	91 305	32 769	91 304
Obligasjoner med fortrinnsrett	11 776	8 743	38 033	30 576
Fordringer på institusjoner med kortsiktig rating	24 791	55 147	24 791	55 147
Andeler i verdipapirfond	10 106	9 612	10 125	9 631
Egenkapitalposisjoner	78 447	74 815	40 494	99 857
Øvrige engasjement	37 537	31 129	42 363	32 691
CVA-tillegg	338	359	20 660	29 120
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	2 491 963	2 295 829	3 570 087	3 418 533
Beregningsgrunnlag fra operasjonell risiko	240 767	221 107	256 593	236 987
Sum beregningsgrunnlag	2 732 730	2 516 936	3 826 680	3 655 520
Kapitaldekning i %	22,87 %	21,36 %	21,42 %	20,25 %
Kjernekapitaldekning	19,58 %	19,77 %	18,52 %	18,48 %
Ren kjernekapitaldekning i %	17,75 %	17,78 %	16,82 %	16,57 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	9,25 %	9,36 %	7,81 %	7,80 %

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 5,32 % i Verd Boligkreditt AS, 1,61 % i Eika Boligkreditt AS og 0,33 % i Brage Finans AS.

NOTE 5 – Risiko- og kapitalstyring.

RISIKOSTYRING

Bankens rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravs forskriften og internkontrollforskriften. Bankens forretningsaktiviteter fører til at virksomheten er eksponert for en rekke finansielle risikoer. Bankens målsetting er å oppnå en balanse mellom konkurransedyktig egenkapitalavkastning og risiko, og å minimere mulige negative virkninger på bankens finansielle resultat. Bankens risikostyring er etablert for å identifisere og analysere disse risikoene, etablere passende risikorammer og -kontroller, og å overvåke overholdelsen. Banken vurderer jevnlig de etablerte retningslinjene for risikostyring og systemet som er etablert for å sikre at endringer i produkter og markeder blir reflektert i risikorammene.

Ansvar for bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre og ledelsen. Styret vedtar bankens mål og rammestruktur innenfor alle risikoområder, herunder retningslinjer for styring av risiko. Administrerende banksjef har ansvaret for bankens samlede risikostyring og alle beslutninger knyttet til risiko og risikostyring blir normalt fattet av banksjef i samråd med bankens ledergruppe. Alle ledere i banken har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med banken sin vedtatte risikoprofil.

LIKVIDITETSRISIKO

Risikoen for at banken ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at banken ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden øker dramatisk. Ut ifra et bredere perspektiv inneholder likviditetsrisiko også risiko for at banken ikke er i stand til å finansiere økninger i eiendeler etter hvert som refinansieringsbehovet øker. Likviditetsstyringen tar utgangspunkt i bankens overordnede likviditetspolicy vedtatt av styret. Likviditetspolicyen gjennomgås minimum årlig. Bankens rammer og retningslinjer for likviditetsrisiko gjenspeiler bankens konservative risikoprofil på området. Bankens innskudd består primært av innskudd fra helkunder i bankens markedsområde.

Se note 14 for vurdering av likviditetsrisiko.

MARKEDSRISIKO

Banken er eksponert for markedsrisiko, som er risikoen for at virkelig verdi av framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle instrumenter vil endres pga. endringer i markedspriser. Markedsrisiko er knyttet til åpne posisjoner i rente-, valuta og aksjeprodukter som er eksponert mot endrede markedspriser og endringer i volatiliteten til priser som rentesatser, kreditt-spreader, valutakurser og aksjepriser.

Styring av markedsrisiko tar utgangspunkt i styrevedtatt policy for markedsrisiko hvor det er satt rammer for eksponering innen ulike risikokategorier. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til styre og ledelse. Eksponering og sensitivitet knyttet til verdipapirer fremgår i note 26.

OPERASJONELL RISIKO

Risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil i prosesser og systemer, feil begått av ansatte, eller eksterne hendelser. Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i bankens policy for operasjonell risiko og internkontroll. Det gjennomføres risikovurderinger både på overordnet nivå, men også innenfor ulike prosesser som banken til enhver tid er eksponert for. Hendelser som har påvirket, eller kan påvirke bankens lønnsomhet og/eller omdømme, følges systematisk opp. I tillegg til at det årlig

foretas en omfattende gjennomgang av vesentlige operasjonelle risikoer og kontrolltiltak, foretar ledelsen en løpende vurdering av operasjonelle risikohendelser og iverksetter ytterligere risikoreduserende tiltak ved behov. Det foretas løpende rapportering av operasjonelle tapshendelser og internkontrollavvik til ledelse og styret.

FORRETNINGS- OG OMDØMMERISIKO

Risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjon eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer også omdømmerisiko. Omdømmerisiko er risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av at bankens omdømme svekkes ved manglende kontrollrutiner. Bankens risikovurdering er i 2023 foretatt etter samme prinsipp som foregående år. Det er foretatt systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har iverksatt for å redusere risiko. Styring og kontroll med bankens forretningskikkrisiko er basert på bankens styrefastsatte policy. Det pålegges alle ansatte å bidra til at kundenes behov og rettigheter ivaretas på en tilfredsstillende måte, herunder gjennom en faglig god og redelig kundeføring som sikrer at bankens kunder kan ta bevisste og velinformerte valg.

MILJØ- OG BÆREKRAFTSRISIKO

Klimarisiko er risiko knyttet til klimaendringer som kan føre til økt kredittrisiko og finansielle tap, samt omdømmerisiko og konsekvenser for finansiering. Overgangsrisiko vurderes som mest relevant risiko for banken, da det gjelder risiko knyttet til samfunnets tilpasning til klimaendringer, nye reguleringer, ny teknologi og endret etterspørsel fra investorer og forbrukere.

COMPLIANCE (ETTERLEVELSE)

Compliancerisiko er risikoen for at banken pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomiske tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Banken vektlegger gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar bankens compliance-policy som beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering. Det arbeides kontinuerlig med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelse og effektivitet i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

Aktiviteten på compliance-området har vært stor i senere år, særlig knyttet opp mot kravene innen hvitvasking og GDPR. Banken har implementert spesifikke rutiner og retningslinjer for å sikre etterlevelse, og jobber aktivt for å opprettholde og videreutvikle de ansattes kompetanse på området.

VALUTARISIKO

Valutabeholdningen er pr. 31.12.2023 omregnet til norske kroner på bakgrunn av kjøpskurs pr. 31.12.2023, og beløper seg til 0,4 mill. kroner.

Banken mottar månedlige fakturaer fra vår danske datasentral (Skandinavisk Data Center – SDC) i danske kroner. Det blir ikke inngått noen form for terminkontrakter på danske kroner, valutakursen på betalingstidspunktet legges derfor til grunn ved bokføringen av fakturaene i bankens regnskap. Totalt utgjør disse fakturaene ca. 11,6 mill. norske kroner pr år.

I tillegg har vi aksjer notert i utenlandsk valuta på totalt NOK 6,5 mill. (SDC og VN Norge Forvaltning).

KURSRISIKO

Kursrisiko på verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på obligasjoner, sertifikater og egenkapitalpapirer banken har investert i. Banken har etablert rammer for disse investeringstypene. Investeringer ut over rammene skal godkjennes av bankens styre. Viser til sensitivitetsberegninger i note 26.

NOTE 6 – Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

Brutto utlån - totalt

2023				Herav utlån til	
Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,00 - 0,49)	3 652 699	107 211	0	3 240 855	3 759 910
Middels risiko (PD 0,50 - 2,99)	585 805	211 391	0	400 011	797 196
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	35 077	168 217	0	13 408	203 294
Misligholdt	0	0	64 148	0	64 148
Sum brutto utlån	4 273 581	486 819	64 148	3 654 274	4 824 548
Nedskrivninger	-1 456	-3 010	-17 658	0	-22 124
Sum utlån til balanseført verdi	4 272 125	483 809	46 490	3 654 274	4 802 424

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

Privatmarked

2023				Herav utlån til	
Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,00 - 0,49)	3 285 268	63 854	0	3 240 855	3 349 122
Middels risiko (PD 0,50 - 2,99)	400 461	135 416	0	400 011	535 877
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	13 408	111 951	0	13 408	125 359
Misligholdt	0	0	28 301	0	28 301
Sum brutto utlån	3 699 137	311 221	28 301	3 654 274	4 038 659
Nedskrivninger	-622	-699	-3 134	0	-4 455
Sum utlån til bokført verdi	3 698 515	310 522	25 167	3 654 274	4 034 204

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

Bedriftsmarked

2023				Herav utlån til	
Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,00 - 0,49)	367 431	43 357	0	0	410 788
Middels risiko (PD 0,50 - 2,99)	185 344	75 975	0	0	261 319
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	21 669	56 266	0	0	77 935
Misligholdt	0	0	35 847	0	35 847
Sum brutto utlån	574 444	175 598	35 847	0	785 889
Nedskrivninger	-834	-2 311	-14 524	0	-17 669
Sum utlån til bokført verdi	573 610	173 287	21 323	0	768 220

Uben. kred. og gar. fordelt på nivå for kredittkvalitet

Ubenyttede kreditter og garantier - totalt

2023				Herav til	Sum
Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	eksponering
Lav risiko (PD 0,00 - 0,49)	282 321	804	0	0	283 125
Middels risiko (PD 0,50 - 2,99)	20 664	7 287	0	0	27 951
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	47	1 126	0	0	1 173
Misligholdt	0	0	5 737	0	5 737
Sum ubenyttede kreditter og garantier	303 032	9 217	5 737	0	317 986
Nedskrivninger	-60	-52	-7	0	-119
Netto ubenyttede kreditter og garantier	302 972	9 165	5 730	0	317 867

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

Brutto utlån - totalt

2022				Herav utlån til	
Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,00 - 0,49)	3 262 142	115 242	0	0	3 377 384
Middels risiko (PD 0,50 - 2,99)	554 250	244 509	0	0	798 759
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	21 829	137 268	0	0	159 097
Misligholdt	0	0	38 164	0	38 164
Sum brutto utlån	3 838 221	497 019	38 164	0	4 373 404
Nedskrivninger	-1 318	-5 737	-6 864	0	-13 919
Sum utlån til balanseført verdi	3 836 903	491 282	31 300	0	4 359 485

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

Privatmarkedet

2022				Herav utlån til	
Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,00 - 0,49)	2 943 929	79 223	0		3 023 152
Middels risiko (PD 0,50 - 2,99)	326 697	203 722	0		530 419
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	14 197	66 317	0		80 514
Misligholdt	0	0	31 430		31 430
Sum brutto utlån	3 284 823	349 262	31 430	0	3 665 515
Nedskrivninger	-438	-2 574	-4 649		-7 661
Sum utlån til bokført verdi	3 284 385	346 688	26 781	0	3 657 854

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

Bedriftsmarkedet

2022				Herav utlån til	
Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,00 - 0,49)	318 213	36 019	0		354 232
Middels risiko (PD 0,50 - 2,99)	227 553	40 787	0		268 340
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	7 632	70 951	0		78 583
Misligholdt	0	0	6 734		6 734
Sum brutto utlån	553 398	147 757	6 734	0	707 889
Nedskrivninger	-880	-3 163	-2 215		-6 258
Sum utlån til bokført verdi	552 518	144 594	4 519	0	701 631

Uben. kred. og gar. fordelt på nivå for kredittkvalitet

Ubenyttede kreditter og garantier - totalt

2022				Herav til	Sum
Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	virkelig verdi	eksponering
Lav risiko (PD 0,00 - 0,49)	271 062	3 142	0		274 204
Middels risiko (PD 0,50 - 2,99)	23 493	4 766	0		28 259
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	2	8 492	0		8 494
Misligholdt	0	0	156		156
Sum ubenyttede kreditter og garantier	294 557	16 400	156	0	311 113
Nedskrivninger	-72	-246	-243		-561
Netto ubenyttede kreditter og garantier	294 485	16 154	-87	0	310 552

NOTE 7 – Fordeling av utlån fordelt på fordringstype og geografi

Utlån fordelt på fordringstyper	2023	2022
Kasse-, drifts- og brukskreditter	391 304	337 307
Byggelån	58 701	125 120
Nedbetalingslån	4 374 543	3 910 979
Brutto utlån og fordringer på kunder	4 824 548	4 373 405
Nedskrivning steg 1	-1 456	-1 318
Nedskrivning steg 2	-3 010	-5 737
Nedskrivning steg 3	-17 658	-6 864
Netto utlån og fordringer på kunder	4 802 424	4 359 485
Utlån formidlet til Eika Boligkreditt AS	1 174 780	1 551 943
Utlån formidlet til Verd Boligkreditt AS	1 309 931	814 623
Utlån inkl. Eika Boligkreditt AS og Verd Boligkreditt	7 287 135	6 726 051

Brutto utlån fordelt på geografi	2023	2022
Telemark	4 142 291	3 705 865
Resten av landet	677 261	662 370
Personer bosatt i utlandet	4 996	5 170
Sum	4 824 548	4 373 405

NOTE 8 – Kredittforringede utlån

2023

Fordelt etter sektor/næring	Brutto kredittforringede engasjement	Nedskrivning steg 3	Netto kredittforringede engasjement
Personmarkedet	28 313	3 132	25 181
Næringssektor fordelt:			
Primærnæringer	320	221	99
Industri	250	-	250
Bygg og anlegg	36 195	12 537	23 658
Varehandel	0	-	0
Transport og lagring	0	-	0
Eiendomsdrift og tjenesteyting	211	115	96
Annen næring	4 596	1 653	2 943
Sum	69 885	17 658	52 227

Banken har pr 31.12.2023 9,7 mill. kr i utlån i steg 3 hvor det ikke er foretatt nedskrivning grunnet verdien på sikkerhetsstillelsen. Tilsvarende tall for 2022 var 9,7 mill. kr.

Banken har pr 31.12.2023 8,7 mill. kr i engasjement med konstaterte tap som fortsatt inndrives.

Inntekter fra denne aktiviteten vil føres som en reduksjon av nedskrivninger. Tilsvarende tall for 2022 var på 8,7 mill. kr.

2022

Fordelt etter sektor/næring	Brutto kredittforringede engasjement	Nedskrivning steg 3	Netto kredittforringede engasjement
Personmarkedet	31 430	4 649	26 781
Næringssektor fordelt:			
Primærnæringer	0	0	0
Industri	250	150	100
Bygg og anlegg	1 750	328	1 422
Varehandel	200	89	111
Transport og lagring	0	0	0
Eiendomsdrift og tjenesteyting	0	0	0
Annen næring	4 534	1 648	2 886
Sum	38 164	6 864	31 300

Kredittforringede engasjement	2023	2022
Brutto misligholdte engasjement - over 90 dager	11	6 968
Nedskrivning steg 3	6	1 006
Netto misligholdte engasjement	5	5 962
Andre kredittforringede engasjement	69 874	31 196
Nedskrivning steg 3	17 652	5 858
Netto kredittforringede, ikke misligholdte engasjement	52 222	25 338
Netto misligholdt og kredittforringede engasjement	52 227	31 300

Kredittforringede engasjement fordelt etter sikkerheter

Sikkerhetskategori	2023		2022	
	Beløp	%	Beløp	%
Utlån med pant i bolig	25 726	36,8 %	28 628	75,0 %
Utlån med pant i annen sikkerhet	42 855	61,3 %	7 978	20,9 %
Utlån til offentlig sektor	0	0,0 %	0	0,0 %
Utlån uten sikkerhet	1 304	1,9 %	1 558	4,1 %
Ansvarlig lånekapital	0	0,0 %	0	0,0 %
Sum kredittforringede engasjement	69 885	100,0 %	38 164	100,0 %

NOTE 9 – Forfalte og kredittforringede utlån

	Ikke forfalte lån	Under 1 mnd.	Over 1 t.o.m. 3 mnd.	Over 3 t.o.m. 6 mnd.	Over 6 t.o.m. 12 mnd.	Over 1 år	Sum forfalte lån	Kredittforringede eng.	Sikkerhet for forfalte eng. over 90 dager
2023									
Privatmarkedet	3 870 466	147 810	20 372	6	5		168 193	28 313	0
Bedriftsmarkedet	765 749	12 486	7 654	0	0		20 140	41 572	0
Totalt	4 636 215	160 296	28 026	6	5	0	188 333	69 885	0
2022									
Privatmarkedet	3 528 445	125 781	4 321	6 624	344	0	137 070	27 824	7279
Bedriftsmarkedet	673 588	34 300	1	-	-	0	34 301	7 405	0
Totalt	4 202 033	160 081	4 322	6 624	344	0	171 371	35 229	7 279

NOTE 10 – Eksponering på utlån, ubenyttede kreditter og garantier

2023	Brutto utlån	Nedskr. steg 1	Nedskr. steg 2	Nedskr. steg 3	Uben. kreditter	Garan- tier	Nedskr. steg 1	Nedskr. steg 2	Nedskr. steg 3	Maks kreditt- eksponering
<i>Tall i hele 1000 kr</i>										
Personmarkedet	4 038 659	-622	-2 068	-3 134	211 190	12 574	-20	-2	-5	4 256 572
Bedriftsmarkedet:										
Jordbruk, skogbruk og fiske	84 542	-104	-187	-221	3 498	206	-2	-6	-	87 726
Industri	23 991	-25	-40	-	4 580	630	-7	-3	-	29 126
Bygg, anlegg	138 665	-63	-709	-12 535	17 520	8 185	-11	-12	-2	151 038
Varehandel	38 414	-33	-30	-	5 440	1 210	-7	-1	-	44 993
Transport og lagring	28 120	-25	-163	-	6 457	5 345	-6	-25	-	39 703
Eiendomsdrift og tjenesteyting	347 329	-437	-792	-115	3 843	1 450	-3	-	-	351 275
Annen næring	124 828	-147	979	-1 653	34 563	1 297	-4	-3	-	159 860
Sum bedriftsmarkedet	785 889	-834	-942	-14 524	75 901	18 323	-40	-50	-2	863 721
Sum eksponering	4 824 548	-1 456	-3 010	-17 658	287 091	30 897	-60	-52	-7	5 120 293
2022										
<i>Tall i hele 1000 kr</i>										
Personmarkedet	3 665 699	-490	-2279	-4649	188 799	27 975	-21	-6	-41	3 874 987
Bedriftsmarkedet:										
Jordbruk, skogbruk og fiske	81 635	-59	-175	0	2 288	153	-4	-4	0	83 834
Industri	14 968	-15	-8	-150	11 553	300	-11	0	0	26 637
Bygg, anlegg	140 036	-88	-994	-328	16 378	8 581	-12	-219	-91	163 263
Varehandel	29 479	-35	-6	-89	6 398	1 427	-8	-1	-111	37 054
Transport og lagring	14 811	-4	-168	0	5154	2 654	-2	-16	0	22 429
Eiendomsdrift og tjenesteyting	327 371	-499	-1 932	0	11 554	2 511	-11	0	0	338 994
Annen næring	99 406	-128	-175	-1648	24731	663	-3	0	0	122 846
Sum bedriftsmarkedet	707 706	-828	-3 458	-2 215	78 056	16 289	-51	-240	-202	795 057
Sum eksponering	4 373 405	-1 318	-5 737	-6 864	266 855	44 264	-72	-246	-243	4 670 044

NOTE 11 - Nedskrivninger på utlån, ubenyttede kreditter og garantier

I henhold til IFRS 9 er bankens utlån til kunder, ubenyttede kreditter og garantier gruppert i tre steg basert på misligholds sannsynligheter (PD) på innregningstidspunktet sammenlignet med misligholdssannsynlighet på balansedagen. Samt øvrige indikatorer på vesentlig økning i kredittrisiko og/eller kredittforringelse, herunder antall dager med betalingsmislighold, betalingslettelser ved finansielle vanskeligheter og skjønsmessige tapsvurderinger. Fordelingen mellom stegene gjøres for det enkelte lån eller engasjement.

Tabellene under spesifiserer endringene i periodens nedskrivninger og brutto balanseført utlån, garantier og ubenyttede trekkrettigheter for hvert steg, og inkluderer følgende elementer:

- Overføring mellom stegene som skyldes endring i kredittrisiko, fra 12 måneders forventet kredittap i steg 1 til kreditt tap over levetiden til instrumentet i steg 2 og steg 3.
- Økning i nedskrivninger ved utstedelse av nye utlån, ubenyttede kreditter og garantier.
- Reduksjon i nedskrivninger ved fraregning av utlån, ubenyttede kreditter og garantier.
- Økning eller reduksjon i nedskrivninger som skyldes endringer i inputvariabler, beregningsforutsetninger, makroøkonomiske forutsetninger og effekten av diskontering.

Nedskrivning på ubenyttede kreditter og garantier er balanseført som gjeldsforpliktelse i regnskapet, under andre avsetninger.

2023	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på utlån til kunder - personmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2023	438	2 574	4 649	7 661
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	69	-415	0	-346
Overføringer til steg 2	-28	204	-136	40
Overføringer til steg 3	-2	0	87	85
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	43	3	111	156
Utlån som er fraregnet i perioden	-136	-143	-1 374	-1 653
Konstaterte tap			-302	-302
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-57	-8	61	-4
Andre justeringer	295	-1 515	38	-1 182
Nedskrivninger personmarkedet pr. 31.12.2023	622	699	3 134	4 456

2023	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Brutto utlån til kunder - personmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utlån pr. 01.01.2023	3 284 544	349 680	31 474	3 665 699
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	133 157	104 663	3 015	240 835
Overføringer til steg 2	-99 903	0	-99 903	-199 806
Overføringer til steg 3	-3 015	-3 015	0	-6 030
Nye utlån utbetalt	1 618 339	0	0	1 618 339
Utlån som er fraregnet i perioden	-1 233 985	-140 107	93 412	-1 280 680
Konstaterte tap			302	302
Brutto utlån til personmarkedet pr. 31.12.2023	3 699 137	311 221	28 301	4 038 659

2023	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på utlån til kunder - bedriftsmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2023	880	3 163	2 215	6 258
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	32	-132	0	-100
Overføringer til steg 2	-121	729	136	744
Overføringer til steg 3	-6	0	527	520
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	50	3 019	-4 632	-1 563
Utlån som er fraregnet i perioden	-118	-124	-858	-1 100
Konstaterte tap				0
Endet eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-258	261	-17	-13
Andre justeringer	374	-4 605	17 157	12 925
Nedskrivninger bedriftsmarkedet pr. 31.12.2023	834	2 310	14 528	17 672

2023	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Brutto utlån til kunder - bedriftsmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utlån pr. 01.01.2023	553 398	147 757	6 734	707 888
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	143 053	-143 053	0	0
Overføringer til steg 2	-53 834	163 257	-4 760	104 663
Overføringer til steg 3	-3 732	-29 395	33 126	-1
Nye utlån utbetalt	-109 184	5 145	-25 337	-129 376
Utlån som er fraregnet i perioden	44 743	31 887	26 402	103 032
Konstaterte tap			-318	-318
Brutto utlån til bedriftsmarkedet pr. 31.12.2023	574 444	175 598	35 847	785 888

2023	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2023	72	246	112	431
Overføringer:				
Overføringer til steg 1	2	-6	0	-4
Overføringer til steg 2	-3	20	0	17
Overføringer til steg 3	0	0	0	0
Nedskrivninger på nye kreditter og garantier	11	4	2	17
Nedskr. på ubenyttede kreditter og garantier som er fraregnet i perioden	-36	-10	-111	-157
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-11	2	0	-9
Andre justeringer	24	-203	4	-175
Nedskrivninger pr. 31.12.2023	60	52	7	119

2023	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto eksponering pr. 01.01.2023	296 171	8 608	5 738	310 517
Overføringer:				
Overføringer til steg 1	6 232	-6 232	0	0
Overføringer til steg 2	-5 449	5 449	-5 591	-5 591
Overføringer til steg 3	-13	-5 591	-1 393	-6 996
Nye/endrede ubenyttede kreditter og garantier	61 698	725	0	62 423
Ubenyttede kreditter og garantier som er fraregnet i perioden	-55 606	6 257	6 982	-42 367
Brutto eksponering pr. 31.12.2023	303 032	9 217	5 737	317 985

2023	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Akkumulerte nedskrivninger balanse-/utenombalansposter	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2023	1 390	5 984	6 976	14 350
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	104	-554	0	-450
Overføringer til steg 2	-151	952	0	801
Overføringer til steg 3	-8	0	614	606
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	93	3 022	-4 521	-1 406
Utlån som er fraregnet i perioden	-254	-267	-2 232	-2 753
Konstaterte tap	0	0	-302	-302
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-325	255	44	-27
Andre justeringer	693	-6 323	17 199	11 569
Nedskrivninger på nye kreditter og garantier	11	4	2	17
Nedskr. på ubenyttede kreditter og garantier som er fraregnet i perioden	-36	-10	-111	-157
Akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2023	1 516	3 062	17 669	22 247

2023	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Akkumulert brutto eksponering balanse-/utenombalansposter	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto eksponering pr. 01.01.2023	4 134 113	506 046	43 946	4 684 104
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	282 442	-44 622	3 015	240 835
Overføringer til steg 2	-159 186	168 706	-110 254	-100 733
Overføringer til steg 3	-6 760	-38 001	31 733	-13 028
Nye utlån utbetalt	1 509 155	5 145	-25 337	1 488 963
Utlån som er fraregnet i perioden	-1 189 242	-108 220	119 814	-1 177 648
Konstaterte tap	0	0	-16	-16
Nye/endrede ubenyttede kreditter og garantier	61 698	725	0	62 423
Ubenyttede kreditter og garantier som er fraregnet i perioden	-55 606	6 257	6 982	-42 367
Akkumulert brutto eksponering pr. 31.12.2023	4 576 613	496 036	69 884	5 142 533

Individuelle nedskrivninger (steg 3) på utlån og garantier	2023	2022
Steg 3 - Individuelle nedskrivninger ved begynnelsen av perioden	6 864	9 050
Steg 3 - Økte individuelle nedskrivninger i perioden	51	158
Steg 3 - Nye individuelle nedskrivninger i perioden	13 170	617
Steg 3 - Tilbakeføring av individuelle nedskr. fra tidligere perioder	-1 962	-2 961
Steg 3 - Periodens konstaterte tap som det tidligere år er nedskrevet for	-465	0
Individuelle nedskrivninger (steg 3) ved slutten av perioden	17 658	6 864

Resultatførte tap på utlån, kreditter og garantier	2023	2022
Steg 1 - Periodens endring i forventet tap på utlån	126	-2 186
Steg 2 - Periodens endring i forventet tap på utlån	-2 922	109
Steg 3 - Periodens endring i tap på utlån	10 558	188
Steg 3 - Periodens konst. tap som det tidligere er foretatt nedskr. for	599	0
Steg 3 - Periodens konst. tap som det tidligere ikke er foretatt nedskr. for	21	16
Steg 3 - Renter på individuelt nedskrevne lån	-445	-341
Steg 3 - Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-74	-169
Tapskostnader i perioden	7 863	-2 383

2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på utlån til kunder - personmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2022	1031	1847	4485	7363
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	6	-74	0	-68
Overføringer til steg 2	-32	429	0	397
Overføringer til steg 3	-2	-2	294	290
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	60	1	98	159
Utlån som er fraregnet i perioden	-162	-252	-633	-1047
Konstaterte tap	0	-15	0	-15
Endet eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-102	10	175	83
Andre justeringer	-361	630	230	499
Nedskrivninger personmarkedet pr. 31.12.2022	438	2 574	4 649	7 661

2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Brutto utlån til kunder - personmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utlån pr. 01.01.2022	3 301 718	201 672	26 979	3 530 369
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	38 231	-38 231	-	-
Overføringer til steg 2	-109 375	109 375	-	-
Overføringer til steg 3	-6 971	-1 151	8 122	-
Nye utlån utbetalt	1 498 872	173 090	2 614	1 674 576
Utlån som er fraregnet i perioden	-1 437 652	-95 477	-6 285	-1 539 414
Konstaterte tap	-	-16	-	-16
Brutto utlån til personmarkedet pr. 31.12.2022	3 284 823	349 262	31 430	3 665 515

2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på utlån til kunder - bedriftsmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2022	446	3683	4565	8694
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	56	-413	0	-357
Overføringer til steg 2	-117	1176	0	1059
Overføringer til steg 3	0	0	0	0
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	565	792	124	1481
Utlån som er fraregnet i perioden	-68	-511	-2537	-3116
Konstaterte tap	0	-1	0	-1
Endet eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-61	243	61	243
Andre justeringer	59	-1806	2	-1745
Nedskrivninger bedriftsmarkedet pr. 31.12.2022	880	3 163	2 215	6 258

2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Brutto utlån til kunder - bedriftsmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utlån pr. 01.01.2022	434 139	148 039	18 514	600 692
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	48 854	-44 155	-4 699	-
Overføringer til steg 2	-63 396	63 396	-	-
Overføringer til steg 3	-	-	-	-
Nye utlån utbetalt	190 989	18 951	-	209 940
Utlån som er fraregnet i perioden	-57 188	-38 474	-7 081	-102 743
Konstaterte tap	-	-	-	-
Brutto utlån til bedriftsmarkedet pr. 31.12.2022	553 398	147 757	6 734	707 889

2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2022	92	86	134	312
Overføringer:				
Overføringer til steg 1	1	-21	-	-20
Overføringer til steg 2	-5	54	-	49
Overføringer til steg 3	-	-	1	1
Nedskrivninger på nye kreditter og garantier	23	6	111	140
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier som er fraregnet i perioden	-51	-48	-	-99
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-15	153	-	138
Andre justeringer	27	16	-3	40
Nedskrivninger pr. 31.12.2022	72	246	243	561

2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto balanseførte engasjement pr. 01.01.2021	287 122	22 927	196	310 245
Overføringer:				
Overføringer til steg 1	516	-516	-	-
Overføringer til steg 2	-6 161	6 161	-	-
Overføringer til steg 3	-	-	-	-
Nye/endrede ubenyttede kreditter og garantier	58 294	2 085	-	60 379
Engasjement som er fraregnet i perioden	-45 214	-14 257	-40	-59 511
Brutto balanseførte engasjement pr. 31.12.2022	294 557	16 400	156	311 113

Akkumulerte nedskrivninger	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	
Nedskrivninger pr. 01.01.2022	1 477	5 530	9 050	16 057
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	62	-487	-	-425
Overføringer til steg 2	-149	1 605	-	1 456
Overføringer til steg 3	-2	-2	294	290
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	625	793	222	1 640
Utlån som er fraregnet i perioden	-230	-763	-3 170	-4 163
Konstaterte tap	-	-16	-	-16
Endet eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-163	253	236	326
Andre justeringer	-302	-1 176	232	-1 246
Akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2022	1 318	5 737	6 864	13 919

Akkumulerte brutto	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	
Brutto utlån pr. 01.01.2022	3 735 857	349 711	45 493	4 131 061
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	87 085	-82 386	-4 699	-
Overføringer til steg 2	-172 771	172 771	-	-
Overføringer til steg 3	-6 971	-1 151	8 122	-
Nye utlån utbetalt	1 689 861	192 041	2 614	1 884 516
Utlån som er fraregnet i perioden	-1 494 840	-133 951	-13 366	-1 642 157
Konstaterte tap	-	-16	-	-16
Akkumulerte brutto pr. 31.12.2022	3 838 221	497 019	38 164	4 373 404

Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier	2022	2021
Individuelle nedskrivninger ved begynnelsen av perioden	9 050	9 384
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	158	540
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	617	1 609
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger fra tidligere perioder	-2 961	-2 483
Konstaterte tap på lån som tidligere er nedskrevet	-	-
Individuelle nedskrivninger ved slutten av perioden	6 864	9 050

Resultatførte tap på utlån, kreditter og garantier	2022	2021
Endring i perioden i steg 3 på utlån (individuelle nedskrivninger i 2022)	-2 186	-334
Endring i perioden i steg 3 på garantier (individuelle nedskrivninger i 2022)	109	-18
Endring i perioden i forventet tap steg 1 og 2 (gruppevisse nedskrivninger i 2022)	188	20
Konstaterte tap i perioden, der det tidligere er foretatt nedskrivninger i steg 3 (individuelle i 2022)	-	48
Konstaterte tap i perioden, der det ikke er foretatt nedskrivninger i steg 3 (individuelle i 2022)	16	131
Renter på individuelt nedskrevne lån	-341	-343
Periodens inngang på tidligere perioders nedskrivninger	-169	-384
Kredittap på utlån, garantier mv og rentebærende verdipapirer	-2 383	-880

NOTE 12 – Store engasjement

Pr. 31.12.2023 utgjorde de 10 største konsoliderte kredittengasjementene i morbanken 5,11 % (2022: 5,33 %) av brutto engasjement.

Banken har ingen konsoliderte kredittengasjement som blir rapportert som store engasjement, dvs at engasjementene utgjør mer enn 10,0% av bankens netto kjernekapital.

	2023	2022
10 største engasjement	262 701	249 652
Totalt brutto engasjement	5 142 536	4 684 524
i % av brutto engasjement	5,11 %	5,33 %
Netto kjernekapital	534 987	497 505
i % av netto kjernekapital	49,10 %	50,18 %
Største engasjement utgjør	7,22 %	8,32 %

Brutto engasjement inkluderer utlån til kunder (før nedskrivning), ubenyttede kredittammer og garantiansvar. Engasjementsbeløpet er før risikovekting og sikkerheter.

NOTE 13 – Sensitivitet knyttet til kredittrisiko.

Avsatte tap på utlån, kreditter og garantier	Basis	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Steg 1	1 516	12 356	16 983	17 927	16 038
Steg 2	3 061	18 161	28 051	33 102	26 387

Basis

Nedskrivninger i steg 1 og 2 som beregnet i nedskrivningsmodellen.

Scenario 1: Ingen påvirkning fra makromodell

Scenarioet beskriver hvordan nedskrivningene vil se ut med en konstant "forventning til fremtiden". Det betyr at scenarioet beskriver en forventning om "ingen endringer i økonomien" frem i tid. Scenarioet kan med fordel benyttes til å vurdere konsekvensene av framtidforventningene i de geografiske områder eller bransjer, som har større justeringer.

Scenario 2: Full løpetid på alle avtaler

Scenarioet behandler alle fasiliteter med full løpetid og simulerer hvordan nedskrivningen vil endres hvis alle fasiliteter anvender kontraktuell løpetid. Nedskrivningsmodellen benytter ellers for steg 1 ett års løpetid og for steg 2 en gjennomsnittlig forventet løpetid ved beregning av nedskrivninger.

Scenario 3: PD 12 mnd. økt med 10 %

Endringen, som følge av en 10 % stigning i sannsynligheten for default scenarioet, viser effekten ved en isolert stigning i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordeling og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Scenarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

Scenario 4: PD 12 mnd. redusert med 10 %

Endringen, som følge av et 10% fall i sannsynligheten for default scenarioet, viser effekten ved et isolert fall i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordelingen og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Scenarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

NOTE 14 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken i en gitt situasjon ikke er i stand til å refinansiere seg i tilstrekkelig grad til at banken kan møte sine forpliktelser. Det er i hovedsak 3 områder som har innvirkning på bankens likviditetsrisiko;

- 1) Balansestruktur: Banken har liten forskjell i omløpshastighet og bindingstid på aktiva og passiva, og har således et lavt refinansieringsbehov.
- 2) Likviditeten i markedet: Denne er vurdert til god.
- 3) Kredittverdighet: Kredittverdighet kommer til uttrykk gjennom banken sin rating. Viktige elementer i ratingen er banken sin soliditet, likviditet, inntjening, risikoprofil og porteføljekvalitet. Banken er ratet på samme nivå som banker man kan sammenligne seg med.

2023						Uten	
Avtalt løpetid for hovedposter i balansen	0-1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1-5 år	Over 5 år	løpetid	Totalt
Kontanter og kontantekvivalenter						83 276	83 276
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner						393 233	393 233
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 143	21 628	40 233	179 124	4 542 539	16 756	4 802 423
Obligasjoner, sertifikater og lignende		24 768	9 064	160 075			193 907
Finansielle derivater				182			182
Øvrige eiendeler	3 745					325 630	329 375
Sum eiendeler	5 888	46 396	49 297	339 381	4 542 539	818 895	5 802 396
Gjeld til kredittinstitusjoner			50 433	50 035		1 140	101 608
Innskudd fra og gjeld til kunder	2 323 088	1 468 847		53 626			3 845 561
Obligasjonsgjeld			151 780	853 980		507	1 006 267
Finansielle derivater		68					68
Øvrig gjeld	12 218	7 939	15 795	4 211	4 563	9	44 735
Ansvarlig lånekapital		40 130			50 103		90 233
Sum gjeld	2 335 306	1 516 984	218 008	961 852	54 666	1 656	5 088 472
Netto	-2 329 418	-1 470 588	-168 711	-622 471	4 487 873	817 239	713 924

2022						Uten	
Avtalt løpetid for hovedposter i balansen	0-1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1-5 år	Over 5 år	løpetid	Totalt
Kontanter og kontantekvivalenter						82 201	82 201
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner						361 783	361 783
Netto utlån til og fordringer på kunder	8 817	35 224	100 117	183 627	4 015 815	15 884	4 359 484
Obligasjoner, sertifikat og lignende	5 042	39 871	25 158	133 129			203 200
Finansielle derivater				130			130
Øvrige eiendeler	1 928					315 683	317 611
Sum eiendeler	15 787	75 095	125 275	316 886	4 015 815	775 551	5 324 409
Gjeld til kredittinstitusjoner				100 347		4 484	104 831
Innskudd fra og gjeld til kunder	2 314 082	1 254 078		98 161			3 666 321
Obligasjonsgjeld		42 096	125 603	627 825		290	795 814
Finansielle derivater		68					68
Øvrig gjeld	10 132	6 892	14 907	4 021	3 505	9	39 466
Ansvarlig lånekapital				40 104			40 104
Sum gjeld	2 324 214	1 303 134	140 510	870 458	3 505	4 783	4 646 604
Netto	-2 308 427	-1 228 039	-15 235	-553 572	4 012 310	770 768	677 805

NOTE 15 – Renterisiko

Bankens utlån og finansiering er i all hovedsak i flytende rente. Dette medfører en begrenset eksponering mot endringer i markedsrentene.

Banken hadde pr 31.12.2023 gitt utlån til kunder med fastrente for totalt 44,6 millioner kroner.

Tidspunkt fram til avtalt/sannsynlig endring av rentevilkår

Post i balansen pr 31.12.2023	Rentebinding	Rentebinding	Rentebinding	Rentebinding	Rentebinding	Uten rente-eksponering	Sum
	0 - 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 - 5 år	over 5 år		
Kontanter og kontantekvivalenter	79 478					3 798	83 276
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	390 233					3 000	393 233
Netto utlån til og fordringer på kunder	33 071	4 747 972		30 883	12 623	-22 124	4 802 425
Obligasjoner, rentefond og lignende		223 107				25 907	249 014
Finansielle derivater						182	182
Øvrige eiendeler (uten renteeksponering)						274 266	274 266
Sum eiendeler	502 782	4 971 079	0	30 883	12 623	285 029	5 802 396
Gjeld til kredittinstitusjoner		100 000				1 608	101 608
Innskudd fra og gjeld til kunder	154 443	3 691 118					3 845 561
Obligasjonsgjeld		1 000 000				6 267	1 006 267
Finansielle derivater						68	68
Øvrig gjeld (uten renteeksponering)						44 735	44 735
Ansvarlig lånekapital		90 000				233	90 233
Sum gjeld	154 443	4 881 118	0	0	0	52 911	5 088 472
- herav i utanlansk valuta						189	189
Netto renteeksponering eiendeler og gjeld	348 339	89 961	0	30 883	12 623	232 118	713 924

Tidspunkt fram til avtalt/sannsynlig endring av rentevilkår

Post i balansen pr 31.12.2022	Rentebinding	Rentebinding	Rentebinding	Rentebinding	Rentebinding	Uten rente-eksponering	Sum
	0 - 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 - 5 år	over 5 år		
Kontanter og kontantekvivalenter	77 014					5 187	82 201
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	357 283					4 500	361 783
Netto utlån til og fordringer på kunder	36 515	4 280 830	5 561	40 469	10 030	-13 920	4 359 485
Obligasjoner, sertifikater og lignende		173 370				29 830	203 200
Finansielle derivater						130	130
Øvrige eiendeler (uten renteeksponering)		52 653				264 957	317 610
Sum eiendeler	470 812	4 506 853	5 561	40 469	10 030	290 684	5 324 409
-herav i utanlansk valuta						418	418
Gjeld til kredittinstitusjoner		100 000				4 831	104 831
Innskudd fra og gjeld til kunder	152 734	3 513 587				0	3 666 321
Obligasjonsgjeld		792 000				3 814	795 814
Finansielle derivater						69	69
Øvrig gjeld (uten renteeksponering)						39 465	39 465
Ansvarlig lånekapital		40 000				104	40 104
Sum gjeld	152 734	4 445 587	0	0	0	48 283	4 646 604
- herav i utanlansk valuta	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteeksponering eiendeler og gjeld	318 078	61 266	5 561	40 469	10 030	242 401	677 805

Endring av rentevilkår

Renterisiko oppstår i forbindelse med bankens utlåns- og innlånsvirksomhet. Renterisiko er resultatet av at rentebindingstiden for bankens aktiva- og passivside ikke er sammenfallende.

Renterisiko	2023			2022		
	Eksponering	Renteløpetid	Renterisiko ved 1% endring	Eksponering	Renteløpetid	Renterisiko ved 1% endring
Eiendeler						
Utlån til kredittinstitusjoner - flytende rente	469 711	0,00	-13	434 296	0,00	-12
Utlån til kunder - flytende rente	4 779 934	0,17	-7 967	4 309 857	0,12	-4 973
Utlån til kunder - fast rente	44 614	4,48	-1 999	62 621	3,69	-2 311
Rentebærende verdipapirer	223 107	0,25	-558	226 022	0,25	-565
Gjeld						
Innlån fra kredittinstitusjoner - flytende rente	100 000	0,25	250	100 000	0,25	250
Innskudd fra kunder - flytende rente	3 691 117	0,17	6 152	3 522 572	0,17	5 871
Innskudd fra kunder - nibor rente	154 444	0,00	4	143 749	0,00	4
Verdipapirgjeld (inkl ansvarlige lån og fondsobl.)	1 140 000	0,25	2 850	832 000	0,25	2 080
Utenom balansen						
Renterisiko i derivater (aktivsikring)	20 000	1,31	262	20 000	2,31	462
Renterisiko i derivater (passivsikring)	0	-	0	0	-	0
Sum renterisiko			-1 018			806

Avtalt/sannsynlig tidspunkt for endring av rentebetingelser for hovedposter i balansen

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisiko omtales også av den direkte effekten en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding. En renteendring på 1 % vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på 1,0 mill. kr.

NOTE 16 – Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

	2023	2022	Gj.snittlig	Gj.snittlig
			rentesats*	rentesats*
Renteinntekter og lignende inntekter			2023	2022
Renter og lign. inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (amortisert kost)	14 070	3 204		
Renter og lign. inntekter av utlån til og fordringer på kunder	252 734	155 246	5,47 %	3,50 %
Renter og lign. inntekter av sertifikater, obl. og andre renteb. vpp (virkelig verdi)	7 204	3 618	4,41 %	2,27 %
Andre renteinntekter og lign. inntekter	445	-3		
Sum renteinntekter og lignende inntekter	274 453	162 065		
Rentekostnader og lignende kostnader			2023	2022
Renter og lign. kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner (amortisert kost)	5 214	1 735	5,11 %	1,68 %
Renter og lign. kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder (amortisert kost)	103 157	42 472	2,74 %	1,19 %
Renter og lign. kostnader på utstedte verdipapirer (amortisert kost)	41 880	17 478	5,02 %	2,22 %
Renter og lign. kostnader på ansvarlig lånekapital (amortisert kost)	2 631	1 616	6,58 %	4,04 %
Andre rentekostnader og lign. kostnader	3 287	2 376		
Sum rentekostnader og lignende kostnader	156 170	65 677		
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	118 283	96 389		

*Gjennomsnittlig rentesats er beregnet for effektiv rente

	2023	2022
Andre rentekostnader og lignende kostnader		
Bankenes Sikringsfond - Bidrag til innskuddsgarantifondet	2 995	2 199
Bankenes Sikringsfond - Bidrag til krisetiltaksfondet	150	70
Øvrige rentekostnader	142	107
Sum andre rentekostnader og lignende kostnader	3 287	2 376

NOTE 17 – Kundesegmentinformasjon

Banken rapporterer kun på segment når det gjelder lån, innskudd, renter og tap. Dette rapporteres til styret og ledergruppe.

RESULTAT	2023				2022			
	PM	BM	Ufordelt	Totalt	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	126 730	22 852	-31 299	118 283	92 594	20 181	-16 386	96 389
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter			3 458	3 458			4 684	4 684
Netto provisjonsinntekter			29 190	29 190			23 780	23 780
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter			5 039	5 039			2 134	2 134
Andre driftsinntekter			12	12			30	30
Netto andre driftsinntekter	0	0	37 699	37 699	0	0	30 628	30 628
Lønn og personalkostnader			-42 471	-42 471			-38 414	-38 414
Avskrivninger og nedskrivninger på varige og immaterielle eiendeler			-4 341	-4 341			-3 967	-3 967
Andre driftskostnader			-33 264	-33 264			-27 495	-27 495
Sum driftskostnader	0	0	-80 076	-80 076	0	0	-69 876	-69 876
Tap på utlånsengasjement og garantier	1 656	-9 519	0	-7 863	-615	2 998		2 383
Resultat før skatt	128 386	13 333	-73 676	68 043	91 979	23 179	-55 634	59 524
BALANSETALL	PM	BM	Ufordelt	Totalt	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder inkl. boligkreditt	6 523 370	785 889		7 309 259	6 032 265	707 706		6 739 971
Innskudd fra kunder	2 954 942	890 619		3 845 561	2 889 118	777 203		3 666 321

NOTE 18 - Andre inntekter

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	2023	2022
Garantiprovisjon	431	431
Formidlingsprovisjoner	1350	1246
Provisjoner fra boligkredittselskaper	13 915	9 660
Betalingsformidling	12 372	11 134
Verdipapirforvaltning	654	346
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	4 452	4 350
Andre provisjons- og gebyrinntekter	220	230
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	33 394	27 397

Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	2023	2022
Garantiprovisjon	0	0
Betalingsformidling	3 032	2 594
Andre gebyr- og provisjonskostnader	1 172	1 023
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	4 204	3 617

Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	2023	2022
Netto gevinst/tap på utlån og fordringer	0	0
Netto gevinst/tap på sertifikater og obligasjoner	1 183	-997
Netto gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	3 121	2 357
Netto gevinst/tap på valuta	736	773
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	5 039	2 134

Andre driftsinntekter	2023	2022
Driftsinntekter faste eiendommer	0	0
Andre driftsinntekter	12	30
Sum andre driftsinntekter	12	30

Utbytte	2023	2022
Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	3 458	4 684
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	0	0
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	3 458	4 684

Sum netto andre driftsinntekter	37 699	30 628
--	---------------	---------------

NOTE 19 – Lønn og andre personalkostnader

Lønn og andre personalkostnader	2023	2022
Lønn	30 343	28 967
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	6 491	5 264
Pensjoner	3 435	2 777
Sosiale kostnader	2 202	1 406
Sum lønn og andre personalkostnader	42 471	38 414

2023						
Funksjon	Lønn	Honorar	Andre ytelser	Pensjonskostnad	Sum lønn m.v. 2023	Lån og sikk.still.
Banksjef	1 830		233	252	2 315	-
Ass. banksjef	1 446		81	258	1 785	1 705
Sum ledende ansatte	3 276	0	314	510	4 100	1 705
Styrets leder, Arne Lunde		147			147	3 017
Styrets nestleder, Jan Gunnar Tors		107			107	164
Styremedlem, Anne Britt Kåsa		95			95	
Styremedlem, (ny) Brigitte M. Thomassen Garvik		76			76	4 828
Styremedlem, (ny) Gro bente Rønningen		74			74	1 674
Fast møtende varamedlem, Kai Tore Austad		59			59	
Styremedlem, (avtroppet) Anne Marit Dalane		18			18	1 989
Styremedlem (avtroppet), Linda Amanda Celin		16			16	6 286
Varamedlem, Eva Tverraaen		3			3	2 500
Sum styret	0	595	0	0	595	20 458
Tyke Tveit, Leder forstanderskapet		37			37	
Sum forstanderskapet	0	37	0	0	37	0

2022						
Funksjon	Lønn	Honorar	Andre ytelser	Pensjonskostnad	Sum lønn m.v. 2022	Lån og sikk.still.
Banksjef	1 631		207	234	2 072	
Ass. banksjef	1 315		44	207	1 566	1 551
Sum ledende ansatte	2 946	0	251	441	3 638	1 551
Styrets leder, Arne Lunde		122			122	3 128
Styrets nestleder, Jan Gunnar Tors		81			81	200
Styremedlem, Linda Amanda Celin		80			80	5 810
Styremedlem, Anne Marit Dalene		75			75	2 113
Styremedlem, Anne Britt Kåsa		76			76	
Fast møtende varamedlem, Kai Tore Austad		50			50	
Sum styret	0	484	0	0	484	11 251
Tyke Tveit, Leder forstanderskapet		39			39	1 511
Sum forstanderskapet	0	39	0	0	39	1 511

Leder i valgkomiteen har mottatt en godtgjørelse på kr 2.500.- per møte.
Medlemmer i valgkomiteen har mottatt en godtgjørelse på kr 2.500.- per møte.

Banksjef og ass. banksjef er omfattet av bankens innskuddsbaserte pensjonsordning på lik linje med de øvrige ansatte.

Banken har ikke forpliktet seg overfor banksjef eller styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Banken har heller ikke forpliktelser overfor ansatte og tillitsvalgte knyttet til overskuddsdeling, tegningsrettigheter, opsjoner mv.

	2023	2022
Antall årsverk i banken pr. 31.12.	37,0	36,5
Kostnader til rentesubsidiering av lån til ansatte i regnskapsåret	983	1 109

Pensjonskostnader

Alle bankens ansatte inngår i en felles innskuddsbasert pensjonsordning.
Bankens innskuddspensjonsordning oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Fram til ordningen opphørte i 2010, var banken omfattet av Avtalefestet Pensjon (AFP) for finansiell sektor. Som erstatning for den opphørte AFP-ordningen ble det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg til den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og ordningen gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Ny AFP-ordning er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelser og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen derfor behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen.

Pensjonskostnader	2023	2022
Innskuddsbasert pensjonsordning	2 923	2 319
Avtalefestet pensjonsordning (AFP)	512	458
Sum pensjonskostnader	3 435	2 777

NOTE 20 – Andre driftskostnader

Andre driftskostnader	2023	2022
LOKALBANK (felleskostnader og kjøpte tjenester)	4 957	3 530
Andre eksterne tjenester	2 624	3 448
Ekstern revisjon	789	750
IT-kostnader	11 811	9 261
Leide lokaler	1 291	954
Kontorrekvisita, porto, telekostnader	1 489	1 229
Reiser	826	440
Markedskostnader	2 339	2 168
Formuesskatt	1 492	1 600
Andre driftskostnader	5 646	4 116
Sum andre driftskostnader	33 264	27 496

Honorarer til ekstern revisor (inkl mva)

Lovpålagt revisjon	581	430
Andre attestasjonstjenester	91	111
Skatte- og regnskapsrådgivning	117	114
Andre tjenester utenfor revisjon	0	95
Sum kostnader til ekstern revisjon	789	750

NOTE 21 – Transaksjoner med nærstående

Mellomværende med datterselskap.

	2023	2022
Myren Næringsbygg AS		
Innskudd fra datterselskap	244	509
Utlån til datterselskap	0	0
Renter til datterselskap	0	0
Renter fra datterselskap	0	0

Banken eier 100 % av aksjene i Myren Næringsbygg AS.

Banken har leiekontrakt med Myren Næringsbygg AS om leie av lokaler til sitt avdelingskontor i Skien.

I 2023 er det innbetalt kr 326,7 i husleie.

Det er ikke utarbeidet konsernregnskap ettersom datterselskapet ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat.

I tillegg driver datterselskapet virksomhet som er vesentlig forskjellig fra virksomheten i Drangedal Sparebank.

NOTE 22 – Skatter

Betalbar inntektsskatt	2023	2022
Resultat før skattekostnad	68 044	59 523
Permanente forskjeller	-2 158	101
Renter på hybridkapital ført direkte mot egenkapitalen	-3 744	-2 076
Andre inntekter og kostnader	-930	-3 535
Endring i midlertidige forskjeller	308	470
Sum skattegrunnlag	61 520	54 483

Betalbar inntektsskatt (25%)	15 380	13 621
-------------------------------------	---------------	---------------

Årets skattekostnad

Betalbar inntektsskatt	16 316	13 621
Skatteeffekt av renter på hybridkapital ført mot egenkapitalen	-936	-519
Endring utsatt skatt over resultatet	99	-152
For lite/(mye) avsatt skatt forrige år	257	11
Årets skattekostnad	15 736	12 961

Resultat før skattekostnad	68 044	59 523
25% skatt av resultat før skattekostnad	17 011	14 881
25% skatt av permanente forskjeller	-540	25
25% skatt av renter på hybridkapital ført mot egenkapitalen	-936	-519
Skatteeffekt på andre poster ført direkte mot egenkapitalen	-56	-1 437
For lite/(mye) avsatt skatt forrige år	257	11
Skattekostnad	15 737	12 961
Effektiv skattesats (%)	23,13 %	21,77 %

Endring balanseført utsatt skattefordel	2023	2022
Balanseført utsatt skattefordel 31.12. forrige år	338	-53
Resultatført utsatt skatt i perioden	-99	391
Skatt på verdiendringer over utvidet resultat	-153	0
Balanseført utsatt skattefordel 31.12.	86	338

Utsatt skattefordel	31.12.2023	01.01.2023
Driftsmidler	1 071	764
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	-116	588
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (ECL 12 mnd)	-610	0
		0
Sum midlertidige forskjeller	345	1 352
Utsatt skattefordel (25% utsatt skatt)	86	338

Resultatført utsatt skatt	2023	2022
Driftsmidler	-77	-470
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	176	789
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (ECL 12 mnd)	153	0
		0
Sum endring utsatt skattefordel	252	319

NOTE 23 – Kategorier av finansielle instrumenter

2023

Regnskapspost	Amortisert kost	Virkelig verdi over resultatet	Utpekt til		Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)*	Utpekt til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	Totalt
			virkelig verdi over resultatet	virkelig verdi over utvidet resultat			
Finansielle eiendeler							
Kontanter og kontantekvivalenter (fordringer på sentralbanker)	83 276						83 276
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	393 233						393 233
Utlån til og fordringer på kunder	1 147 539				3 654 884		4 802 424
Obligasjoner og andre renteb. verdipapirer med fast avkastning				193 907			193 907
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		182 632				105 990	288 622
Finansielle derivater		182					182
Sum finansielle eiendeler	1 624 049	182 814	193 907	3 654 884	105 990	5 761 645	
Finansiell gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	101 608						101 608
Innskudd fra og gjeld til kunder	3 845 561						3 845 561
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	1 006 267						1 006 267
Ansvarlig lånekapital	90 233						90 233
Finansielle derivater		68					68
Sum finansiell gjeld	5 043 670	68	0	0	0	0	5 043 738

* Vi har endret forretningsmodell i 2023 ved at vi har beregnet virkelig verdi av utlån til og fordringer på kunder.

2022

Regnskapspost	Amortisert kost	Virkelig verdi over resultatet	Utpekt til		Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)*	Utpekt til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	Totalt
			virkelig verdi over resultatet	virkelig verdi over utvidet resultat			
Finansielle eiendeler							
Kontanter og kontantekvivalenter (fordringer på sentralbanker)	82 201						82 201
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	361 783						361 783
Utlån til og fordringer på kunder	4 359 485				0		4 359 485
Obligasjoner og andre renteb. verdipapirer med fast avkastning				203 199			203 199
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		151 447				131 814	283 261
Finansielle derivater		130					130
Sum finansielle eiendeler	4 803 469	151 577	203 199	0	131 814	5 290 059	
Finansiell gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	104 831						104 831
Innskudd fra og gjeld til kunder	3 666 321						3 666 321
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	795 814						795 814
Ansvarlig lånekapital	40 104						40 104
Finansielle derivater		68					68
Sum finansiell gjeld	4 607 070	68	0	0	0	0	4 607 139

NOTE 24 – Virkelig verdi finansielle instrumenter

Virkelig verdi og bokført verdi av finansielle eiendeler og gjeld	2023		2022	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Finansielle eiendeler bokført til amortisert kost				
Kontanter og kontantekvivalenter (fordringer på sentralbanker)	83 276	83 276	82 201	82 201
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	393 233	393 233	361 783	361 783
Utlån til kunder (kun utlån vurdert til amortisert kost)	1 147 539	1 147 539	4 359 485	4 359 485
Sum finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost	1 624 049	1 624 049	4 803 469	4 803 469

Finansiell gjeld bokført til amortisert kost				
Gjeld til kredittinstitusjoner	101 608	101 608	104 831	104 831
Innskudd fra kunder	3 845 561	3 845 561	3 666 321	3 666 321
Gjeld stiftet ved utsedelse av verdipapirer	1 006 267	1 006 383	795 814	789 168
Ansvarlig lånekapital	90 233	90 190	40 104	39 796
Sum finansiell gjeld vurdert til amortisert kost	5 043 670	5 043 742	4 607 070	4 600 116

Nivåfordeling finansielle instrumenter (verdipapirer)	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Total
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettningsteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettningsteknikk basert på <u>ikke</u> observerbare markedsdata	
2023				
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet		249 014	127 525	376 539
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)			105 990	105 990
Sum eiendeler	0	249 014	233 515	482 529

Nivåfordeling finansielle instrumenter (utlån til kunder)	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Total
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettningsteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettningsteknikk basert på <u>ikke</u> observerbare markedsdata	
2023				
Utlån til kunder til virkelig verdi over resultatet				0
Utlån til kunder til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)			3 654 884	3 654 884
Sum eiendeler	0	0	3 654 884	3 654 884

2023	Verdipapirer		Utlån til kunder	
	Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	Virkelig verdi over resultatet
Avstemming av nivå 3				
Inngående balanse	131 814	97 955	0	0
Realisert resultatført gevinst/tap				
Urealisert resultatført gevinst/tap		598		
Valutakorreksjoner aksjer i utenlandsk valuta	64			
Urealisert gevinst og tap i utvidet resultat (OCI)	-4 453		610	
Investeringer/kjøp	2 114	28 972		
Salg	-23 549			
Omklassifisert			3 654 274	
Utgående balanse	105 990	127 525	3 654 884	0

Nivåfordeling finansielle instrumenter (verdipapirer)	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Total
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsetts- teknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsetts- teknikk basert på <u>ikke</u> observerbare markedsdata	
2022				
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet		256 690	97 955	354 645
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)		0	131 814	131 814
Sum eiendeler	0	256 690	229 769	486 459

Nivåfordeling finansielle instrumenter (utlån til kunder)	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Total
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsetts- teknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsetts- teknikk basert på <u>ikke</u> observerbare markedsdata	
2022				
Utlån til kunder til virkelig verdi over resultatet				0
Utlån til kunder til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)				0
Sum eiendeler	0	0	0	0

2022	Verdipapirer		Utlån til kunder	
	Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	Virkelig verdi over resultatet
Avstemming av nivå 3				
Inngående balanse	160 792	14 492		
Realisert resultatført gevinst/tap	0	0		
Urealisert resultatført gevinst/tap	0	1 910		
Valutakorreksjoner aksjer i utenlandsk valuta	199	0		
Urealisert gevinst og tap i utvidet resultat (OCI)	7 537	0		
Investeringer/kjøp	16 878	81 553		
Salg	-53 592	0		
Utgående balanse	131 814	97 955	0	0

Sensitivitetsanalyse for verdsettelse i nivå 3 (verdipapirer)	2023 Kursendring			
	-20 %	-10 %	10 %	20 %
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	102 020	114 773	140 278	153 030
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	84 792	95 391	116 589	127 188
Sum eiendeler	186 812	210 164	256 867	280 219

Sensitivitetsanalyse for verdsettelse i nivå 3 (utlån til kunder)	2023 Kursendring			
	-20 %	-10 %	10 %	20 %
Utlån til kunder til virkelig verdi over resultatet	0	0	0	0
Utlån til kunder til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	2 923 907	3 289 396	4 020 372	4 385 861
Sum eiendeler	2 923 907	3 289 396	4 020 372	4 385 861

Sensitivitetsanalyse for verdsettelse i nivå 3 (verdipapirer)	2022 Kursendring			
	-20 %	-10 %	10 %	20 %
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	78 364	88 160	107 751	117 546
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	105 451	118 633	144 995	158 177
Sum eiendeler	183 815	206 792	252 746	275 723

NOTE 25 – Certifikater og obligasjoner

2023	Kostpris	Virkelig verdi	Bokført verdi
Obligasjonsportefølje			
Stat / statsgaranterte	24 723	24 768	24 768
Bank og finans	51 050	51 050	51 378
Obligasjoner med fortrinsrett	117 087	117 158	117 761
Sum obligasjonsportefølje	192 860	192 976	193 907
Herav børsnoterte verdipapirer	0	0	0
2022			
Obligasjonsportefølje			
Stat / statsgaranterte	29 808	29 829	29 830
Bank og finans	86 055	85 492	85 943
Obligasjoner med fortrinsrett	87 178	87 128	87 426
Sum obligasjonsportefølje	203 041	202 449	203 199
Herav børsnoterte verdipapirer	0	0	0

Bankens sertifikater og obligasjoner er klassifisert til virkelig verdi over resultatet. Det er ligningsverdier som er grunnlaget for verdsettelsen. Påløpte renter er inkludert i bokførte verdier

NOTE 26 – Aksjer, egenkapitalbevis og fond til virkelig verdi over ordinært resultat

	Org.nr.	2023			2022				
		Antall	Kostpris	Bokført verdi	Mottatt utbytte	Antall	Kostpris	Bokført verdi	Mottatt utbytte
Sum sertifikat og obligasjoner			192 860	193 907		203 041	203 199		
NBNP AS	998 845 467	590	11	11		590	11		
Brage Finans AS	995 610 760	445 779	8 199	10 672		445 779	7 546		
Verd Boligkreditt AS	994 322 427	74 533	79 186	80 286	979	49 643	52 742	53 742	
Frende Holding AS	991 410 325	44 971	27 133	27 153	2 328	44 971	27 133	27 153	
Balder Betaling AS	918 693 009	274 750	9 152	8 423		246 325	8 280	8 280	
Norne Securities AS	992 881 828	120 358	1 004	980					
Sum aksjer til virkelig verdi over resultatet			124 685	127 525	3 307	95 712	97 954	2 508	
Egenkapitalbevis									
Sparebanken Øst	937888937		0	0		17 840	844	838	
Sum egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultat			0	0		17 840	844	838	
Aksje- og pengemarkedsfond									
Holberg OMF	997454790	273 787	27 511	28 711		268 446	27 065	27 511	
Pluss Likviditet	975973301	25 292	25 142	26 396		24 891	24 781	25 142	
Sum aksje- og pengemarkedsfond til virkelig verdi over resultat			52 653	55 107		293 337	51 846	52 653	
Sum verdipapirer til virkelig verdi over resultatet			370 198	376 539	3 307	351 443	354 644		

NOTE 27 – Aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat

	2023					2022				
	Org.nr.	Antall	Kostpris	Bokført verdi	Mottatt utbytte	Antall	Kostpris	Bokført verdi	Mottatt utbytte	
Eika Boligkreditt as	885 621 252	22 973 956		98 155	125	28 144 801	119 246	125 327	1 273	
Myren Næringsbygg as	986 979 808	1 000	11 859	11 859		1 000	11 859	11 859		
SDC	DK0183232751	10 068		6 249		8 894	4 823	5 057		
VN Norge as	821 083 052	318		475		318	389	389	316	
VN Norge Forvaltning as	918 056 076	35		288		35	237	237	204	
Eika Feeder as	918 272 488	290 296		440		*	415	421		
LB Selskapet as	923 665 617	2 000	200	200		2 000	200	200		
Norsk Gjeldsinformasjon as	920 013 015	383	28	28		383	28	28		
Spama as	916 148 690	100		155	26	100	10	155	53	
Visit Telemark as	913 193 423	10		0		10	10	0		
Drangedal Nærradio	965 445 706	20		0		20	2	0		
Drangedalsposten as	980 627 942	20		0		20	10	0		
Bostrak Grendelag AL	919 128 585	100		0		100	10	0		
Sum aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)			12 087	117 849	151		137 239	143 673	1 846	

	2023	2022
Balanseført verdi 31.12. forrige år	143 673	172 651
Tilgang	2 113	16 878
Avgang	-23 549	-53 592
Utvidet resultat	-4 453	7 537
Urealisert verdiregulering (OCI)	0	0
Valutakorreksjoner	65	199
Realisert kursgevinst/-tap (OCI)	0	0
Balanseført verdi 31.12.	117 849	143 673

NOTE 28 – Innlån fra kredittinstitusjoner

Innlån fra kredittinstitusjoner	2023	Rente	2022	Rente
Innlån fra kredittinstitusjoner til amortisert kost	101 608	5,11 %	104 831	1,68 %
Sum innlån fra kredittinstitusjoner	101 608		104 831	

Rentesatsene er vist som gjennomsnittlig effektiv rente beregnet på rentekostnad gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning. Banken har ingen innskudd fra formidlere.

NOTE 29 – Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder	2023	2022
Innskudd fra og gjeld til kunder til amortisert kost	3 845 561	3 666 321
Sum innskudd fra kunder	3 845 561	3 666 321

Innskudd fordelt etter geografiske områder	2023	2022
Telemark	2 987 540	2 771 087
Resten av landet	853 216	890 896
Personer bosatt i utlandet	4 805	4 338
Sum innskudd fra kunder	3 845 561	3 666 321

Innskudd fordelt etter kundesektorer	2023	2022
Lønnstakere m.v.	2 954 942	2 843 812
Offentlig sektor	142 408	113 184
Finansiell sektor	56 793	55 124
Næringssektorer	691 418	654 201
Sum innskudd fra kunder	3 845 561	3 666 321

Spesifikasjon av næringssektorene	2023	2022
Primærnæringer	44 549	32 971
Industri	81 891	64 888
Elektrisitet, gass, damp, vann	83 271	83 735
Bygg og anlegg	70 060	50 263
Varehandel	28 024	15 573
Eiendomsdrift-/omsetning	106 144	112 279
Øvrige næringer	277 479	294 492
Sum innskudd fra kunder	691 418	654 201

NOTE 30 – Obligasjonsgjeld og ansvarlig lånekapital

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført verdi	Bokført verdi	Rentevilkår
				31.12.2023	31.12.2022	
Sertifikat- og senior obligasjonslån						
NO0010863319	10.09.2019	10.03.2023			42 119	3 mnd Nibor + 56 bp
NO0010890957	17.08.2020	17.08.2023			125 590	3 mnd Nibor + 73 bp
NO0011121022	07.10.2021	07.10.2024	150 000	151 780	151 184	3 mnd Nibor + 40,5 bp
NO0010873854	24.01.2020	10.02.2025	125 000	125 959	125 711	3 mnd Nibor + 73 bp
NO0010893951	17.09.2020	19.09.2025	175 000	175 617	175 580	3 mnd Nibor + 86 bp
NO0012772914	02.12.2022	02.03.2026	225 000	226 376	175 630	3 mnd Nibor + 140 bp
NO0013060764	02.11.2023	02.11.2026	100 000	100 885		3 mnd Nibor + 112 bp
NO0012959651	07.07.2023	15.03.2027	225 000	225 650		3 mnd Nibor + 135 bp
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			1 000 000	1 006 267	795 814	

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Første call	Pålydende	Bokført verdi	Bokført verdi	Rentevilkår
				31.12.2023	31.12.2022	
Ansvarlig lånekapital						
NO0010847056	15.03.2019	15.03.2024	40 000	40 130	40 104	3 mnd Nibor + 230 bp
NO0013104539	22.12.2023	22.12.2028	50 000	50 103		3 mnd Nibor + 265 bp
Sum ansvarlig lånekapital			90 000	90 233	40 104	

Endringer i verdipapirgjeld i perioden	Balanse	Emittert	Forfalt/innløst	Andre endringer	Balanse
	31.12.2022				31.12.2023
Sertifikat- og obligasjonsgjeld	795 814	375 000	167 000	2 453	1 006 267
Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer	795 814	375 000	167 000	2 453	1 006 267
Ansvarlige lån	40 104	50 000	0	129	90 233
Sum ansvarlig lånekapital	40 104	50 000	0	129	90 233

NOTE 31 – Fondsobligasjonskapital

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Første tilbake- kallingsdato	Pålydende	Bokført verdi		Rentevilkår
				31.12.2023	31.12.2022	
NO0012519679	10.05.2022	10.05.2027	50 000	50 000	50 000	3m Nibor + 360 bp
Sum fondsobligasjonskapital			50 000	50 000	50 000	

Avtalevilkårene for fondsobligasjonene tilfredsstiller kravene i EUs CRR-regelverk, og fondsobligasjonene inngår i bankens kjernekapital for kapitaldekningsformål. Banken har som følge av dette en ensidig rett til å ikke betale tilbake renter eller hovedstol til investorene. Dette medfører at fondsobligasjonene ikke tilfredsstiller vilkårene til finansielle forpliktelser i IAS 32 Finansielle instrumenter - presentasjon og presenteres derfor i bankens egenkapital. Dette medfører videre at rentene knyttet til fondsobligasjonene ikke presenteres på regnskapslinjen sum rentekostnader, men som en reduksjon i opptjent egenkapital. Fordelen av skattefradraget for rentene presenteres som en reduksjon av skattekostnaden i resultatregnskapet.

Endringer i fondsobligasjonskapital i perioden	Balanse		Balanse	
	31.12.2022	Emittert	Innløst	31.12.2023
Fondsobligasjonskapital	50 000	0	0	50 000
Sum endring i fondsobligasjonskapital	50 000	0	0	50 000

NOTE 32 – Eierandelskapital og eierstruktur

Bankens egenkapitalbevis er alle ført i en klasse, og utgjør 105 mill. kroner fordelt på 1.050.000 egenkapitalbevis pålydende kr 100,-. Eierandelskapitalen er tegnet i 2 omganger, sist i desember 2021.

Utbyttepolitikk

Drangedal Sparebank har en langsiktig målsetning om å utbetale minimum 50% av egenkapitalbeviserens andel av overskuddet.

Eierandelsbrøk

Eierbrøk for 2023 som er grunnlaget for utbytte for 2023 er beregnet til 18,97%.

Eierandelsbrøk	01.01.2023	01.01.2022
Egenkapitalbevis	105 000	105 000
Overkursfond	0	0
Utjevningsfond	10 963	1 971
Sum eierandelskapital (A)	115 963	106 971
Sparebankens fond	489 568	425 808
Gavefond	5 725	5 275
Grunnfondskapital (B)	495 293	431 083
Fond for urealiserte gevinster	9 199	39 376
Fond for vurderingsforskjeller	0	0
Fondsobligasjoner	50 000	30 000
Avsatt utbytte og gaver	7 350	3 675
Sum egenkapital	677 805	611 105
Eierandelsbrøk A/(A+B)	18,97 %	19,88 %
Utbytte	2023	2022
Avsatt utbytte per egenkapitalbevis	7,00	7,00
Samlet utbytte	7 350	7 350

31-12-2023

20 største egenkapitalbeveiere pr 31.12.2023	Beholdning	Eierandel
Asbjørn Vaa Transport As	73 167	6,97 %
Drangedal Energi Holding AS	65 812	6,27 %
Lascala Consulting AS	43 787	4,17 %
Drangdal Kommune	40 500	3,86 %
Haugholt Invest AS	38 200	3,64 %
Austad Elektro AS	29 468	2,81 %
Rørvik Holding AS	28 300	2,70 %
Arne Jørgen Melås	21 525	2,05 %
Arvid Grønheim	19 100	1,82 %
Gunnar Dagfinn Jonskås	18 558	1,77 %
Markus Helmer Eskilt	18 034	1,72 %
Whitetail Webservie Ltd	15 100	1,44 %
Erling Sunde	15 044	1,43 %
Per Rinde	15 000	1,43 %
Windsvoll Eiendom AS	13 800	1,31 %
Kikamo AS	13 692	1,30 %
Aud Wefald	13 600	1,30 %
Ole Jørgen Wefald	13 600	1,30 %
Haslelund Holding AS	11 788	1,12 %
Modalen Invest AS	11 321	1,08 %
Sum 20 største egenkapitalbeveiere	519 396	49,47 %
Øvrige egenkapitalbeveiere	530 604	50,53 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	1 050 000	100,00 %

Antall bevis:

1 050 000

31-12-2022

20 største egenkapitalbeveiere pr 31.12.2022	Beholdning	Eierandel
Asbjørn Vaa Transport As	70 000	6,67 %
Drangedal Energi Holding AS	65 812	6,27 %
Lascala Consulting AS	43 787	4,17 %
Drangdal Kommune	40 500	3,86 %
Haugholt Invest AS	38 200	3,64 %
Rørvik Holding AS	28 300	2,70 %
Austad Elektro AS	23 468	2,24 %
Arne Jørgen Melås	21 525	2,05 %
Arvid Grønheim	19 100	1,82 %
Gunnar Dagfinn Jonskås	18 558	1,77 %
Markus Helmer Eskilt	18 034	1,72 %
Whitetail Webservie Ltd	15 100	1,44 %
Erling Sunde	15 044	1,43 %
Per Rinde	15 000	1,43 %
Windsvoll Eiendom AS	13 800	1,31 %
Aud Wefald	13 600	1,30 %
Ole Jørgen Wefald	13 600	1,30 %
Kikamo AS	13 270	1,26 %
Haslelund Holding AS	11 788	1,12 %
Modalen Invest AS	11 321	1,08 %
Sum 20 største egenkapitalbeveiere	509 807	48,55 %
Øvrige egenkapitalbeveiere	540 193	51,45 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	1 050 000	100,00 %

Antall bevis:

1 050 000

Egenkapitalbevis eid av ledende ansatte og styrende organer inkludert nærstående.

Ledende ansatte

Navn	Beholdning	Eierandel
Bjørn Edgar Kollane	4 725	0,45 %
Kjell Nærum	4 700	0,45 %
sum ledende ansatte	9 425	0,90 %

Styret

Navn	Beholdning	Eierandel
Jan Gunnar Tors (inkl. Drangedal Energi Holding AS)	72 415	6,90 %
Gro Bente Rønningen	700	0,07 %
Arne Lunde	262	0,02 %
sum styret	73 377	6,99 %

Forstanderskap

Navn	Beholdning	Eierandel
Asbjørn Vaa	74 667	7,11 %
Tor Peder Lohne (Drangedal Kommune)	40 500	3,86 %
Aud Wefald	27 200	2,59 %
Tyke Tveit	2 625	0,25 %
Inger Lill Roalstad	700	0,07 %
Jorunn R Haugen	524	0,05 %
Ingjerd Roalstad Naas	262	0,02 %
Anne Signe Strandskogen	225	0,02 %
sum forstanderskap	146 703	13,97 %

Det er tatt med egenkapitalbevis tilhørende ektefelle/partner og mindreårige barn, og andre selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

Geografisk fordeling av egenkapitalbeviserne	Ant. EK-bevis	%-andel	Ant. EK-bevis	%-andel
	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2022
Drangedal	404 703	38,54 %	407 170	38,41 %
Kragerø	70 687	6,73 %	70 487	6,86 %
Grenland *	166 422	15,85 %	168 887	16,08 %
Telemark for øvrig	35 774	3,41 %	35 512	3,43 %
Oslo	227 909	21,71 %	238 169	22,46 %
Andre	144 505	13,76 %	129 775	12,76 %
Sum alle egenkapitalbevisere	1 050 000	100,00 %	1 050 000	100,00 %

* Grenland inkluderer kommunene Skien, Porsgrunn, Bamble og Siljan.

Konsentrasjon - antall egenkapitalbevis pr eier	Ant. EK-bevis	Ant. eiere	Ant. EK-bevis	Ant. eiere
100 - 499 egenkapitalbevis	18 476	74	19 401	76
500 - 999 egenkapitalbevis	39 764	55	41 644	58
1.000 - 4.999 egenkapitalbevis	230 211	106	235 829	104
5.000 - 9.999 egenkapitalbevis	166 875	25	157 441	23
10.000 -> egenkapitalbevis	594 674	27	595 685	28
Sum alle egenkapitalbevisere	1 050 000	287	1 050 000	289

NOTE 33 – Resultat per egenkapitalbevis

	2023	2022
Ordinært resultat etter skatt	52 308	46 563
Renter på fondsobligasjoner ¹	-3 744	-2 076
Urealiserte verdiendringer i ordinært resultat overføres til FUG ²	-599	0
Estimatavvik pensjon etter skatt		
Andre egenkapitaltransaksjoner		
Sum andel av resultatet til egenkapitalbeviserne og sparebankens fond	47 965	44 487
Eierandelsbrøk	18,97 %	19,88 %
Andel av resultatet som er tilordnet bankens egenkapitalbevisere	9 100	8 844
Veid gjennomsnitt av antall utstedte egenkapitalbevis	1 050 000	1 050 000
Resultat pr egenkapitalbevis	8,67	8,42

¹ Skatteeffekten av renter på fondsobligasjoner er presentert i skattekostnaden

² FUG = Fond for Urealiserte Gevinster

NOTE 34 – Garantier

	2023	2022
Betalingsgarantier	2 899	2 948
Kontraktsgarantier	8 910	9 982
Lånegarantier	0	0
Andre garantier	7 340	4 184
Sum garantier overfor kunder	19 149	17 114
Garantiansvar (lånegarantier) Eika Boligkreditt		
Saksgaranti	0	11 631
Tapsgaranti	11 748	15 519
Sum garantier overfor Eika Boligkreditt	11 748	27 150
Sum garantiansvar	30 897	44 264

Garantier fordelt geografisk	2023		2022	
	Tusen kr	%	Tusen kr	%
Telemark	17 164	55,6 %	13 652	30,8 %
Resten av landet *	13 733	44,4 %	30 612	69,2 %
Sum garantier	30 897	100,0 %	44 264	100,0 %

* garantier for lån i Eika Boligkreditt AS ligger her.

Garantiavtale med Eika Boligkreditt

Banken stiller garantier for lån som kundene har via Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som vilkår at lånet er innenfor 75 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.2023 lån for 1.175 mill. kroner via EBK. Garantibeløpet til EBK er todelt:

1. Saksgaranti: Banken garanterer for hele lånebeløpet i perioden fra utbetaling til forutsatt pantesikkerhet for lånet har oppnådd rettsvern, og bankens depotavdeling har kontrollert og bekreftet dokumentasjonen. Saksgarantien er begrenset oppad til hele lånets hovedstol med tillegg av renter og omkostninger.

2. Tapsgaranti. Banken garanterer for ethvert tap som EBK blir påført som følge av misligholdte lån, med de begrensninger som følger nedenfor. Med «tap» menes restkravet mot lånekunden under det aktuelle lånet etter at alle tilhørende pantesikkerheter er realisert, og skal anses konstatert på det tidspunktet hvor alle tilhørende pantesikkerheter for et misligholdt lån er realisert og utbetalt til EBK. Bankens tapsgaranti dekker inntil 80 prosent av det tap som konstateres på hvert enkelt lån. Samlet tapsgaranti er begrenset oppad til 1 prosent av bankens til enhver tid samlede låneportefølje i EBK, likevel slik at (i) for låneporteføljer opp til 5 millioner kroner er tapsgarantien lik verdien av låneporteføljen og (ii) for låneporteføljer som overstiger 5 millioner kroner utgjør tapsgarantien minimum 5 millioner kroner, i alle tilfeller beregnet over de siste 4 kvartaler på rullerende basis. Dette betyr at dersom bankens andel av de tap som konstateres på hvert enkelt lån i sum overstiger nevnte grense, dekker EBK det

overstigende. Bankens andel av tapet dekket av tapsgarantien kan derfor maksimalt bli 80 prosent, men dersom de samlede konstaterte tap overstiger rammen, blir andelen i sum lavere enn 80 prosent.

Rett til motregning i bankens provisjoner: Bankens ansvar for saksgaranti og tapsgaranti forfaller til betaling etter påkrav, men EBK kan også velge å motregne kravet i bankens fremtidige og forfalte, men ikke utbetalte provisjoner i henhold til provisjonsavtalen. Retten til motregning gjelder for en periode på inntil fire etterfølgende kvartaler fra den dato tapet ble konstatert.

Normal praksis vil imidlertid være at banken tilbakefører lån som blir misligholdte hos EBK til egen balanse.

Lån som formidles via EBK er godt sikret, og misligholds sannsynligheten er lav. Likviditetsrisikoen knyttet til tilbakeføring av lån formidlet via EBK vurderes derfor som begrenset.

Verd Boligkreditt

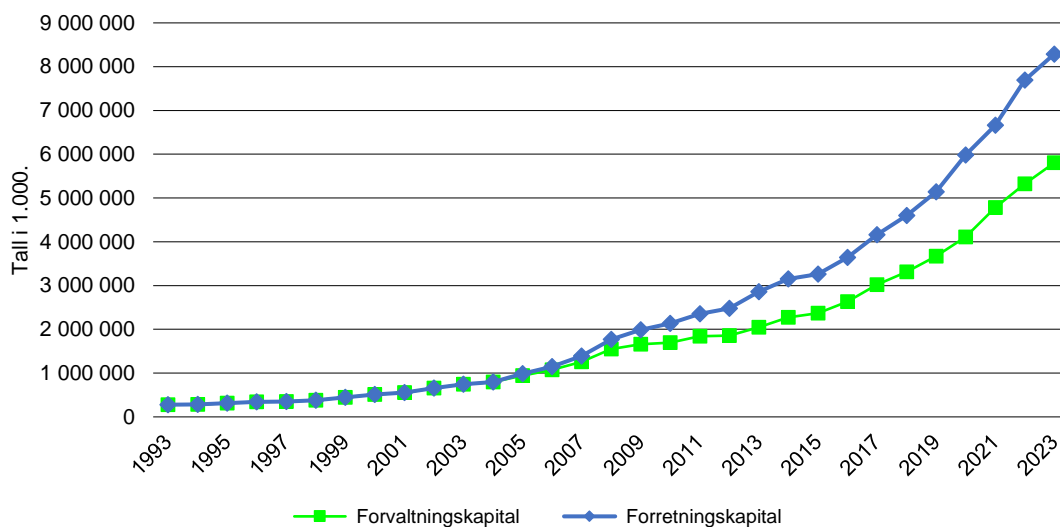
Drangedal Sparebank har i 2021 inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til Verd Boligkreditt AS (Verd) og begynte å bruke selskapet fra 2022. Verd Boligkreditt eies og brukes av bankene i DSS samarbeidet (De samarbeidende sparebankene) samt fra 2021 også bankene i LOKALBANK. I henhold til inngått forvaltningsavtale med Verd står banken for forvaltning av utlånene og opprettholder også kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltningen av lånene. Banken har vurdert de regnskapsmessige konsekvensene slik at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført, og det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til Verd tilsvarer bokført verdi av hovedstol inkl. påløpte renter og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. Banken har en utlånsportefølje på 1.309,9 MNOK per 31.12.2023 i Verd.

Banken har gjennom aksjonæravtale et eierskap i Verd som reflekterer den andelen banken har tilført den samlede utlånsporteføljen. Eierbankene i Verd innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser. Hvis Verd får tap på overtatte lån har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Banken plikter imidlertid å finansiere 10 % av det lånevolumet banken har overført Verd, og pr 31.12.23 utgjør denne finansieringen 120,0 MNOK. Beløpet inngår i balanseposten «utlån og fordringer på kredittinstitusjoner».

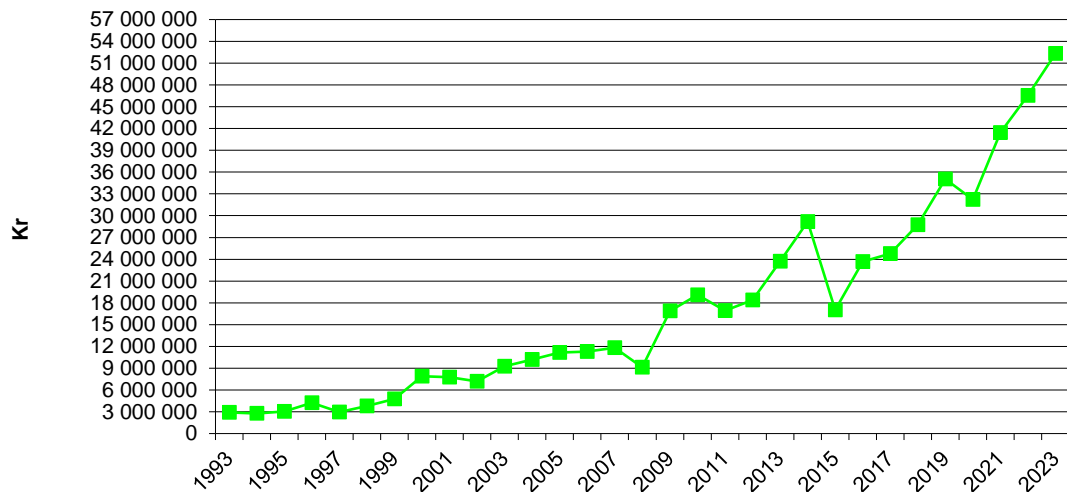
NOTE 35 – Hendelser etter balansedagen

Det er ikke fremkommet informasjon om vesentlige forhold som var inntruffet eller forelå allerede på balansedagen 31. desember 2023 og frem til styrets endelige behandling av årsregnskapet 29. februar 2024.

Forvaltningskapital og forretningskapital (inkl. boligkreditt) 1993 - 2023



Ordinært resultat etter skatt 1993 - 2023



Uavhengig revisors beretning

Til forstanderskapet i Drangedal Sparebank

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Drangedal Sparebank.

<p>Årsregnskapet som består av:</p> <ul style="list-style-type: none">Balanse per 31. desember 2023Resultatregnskap, utvidet resultatregnskap for 2023Oppstilling over endringer i egenkapitalKontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2023Noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none">Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, ogGir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret i samsvar med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak.
--	--

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært Drangedal Sparebanks revisor sammenhengende i 16 år fra valget på forstanderskapsmøtet den 24. april 2008 for regnskapsåret 2008.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2023. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Beskrivelse av forholdet	Revisjonen av forholdet
<p>Utlån til kunder utgjør MNOK 4 802 (83 %) av bankens samlede eiendeler per 31. desember 2023. Forventet kredittap på utlån og garantier utgjør MNOK 22.</p> <p>For utlån og garantier krever IFRS 9 at banken beregner forventet kredittap for de neste 12 måneder for lån som ikke har vesentlig økning i kredittrisiko (steg 1) og forventet kredittap over hele lånets løpetid for lån som har vesentlig økning i kredittrisiko (steg 2). Banken anvender en modell for beregning av forventet kredittap. Modellen er kompleks og bygger på store mengder data og skjønsmessige vurderinger. Spesielt er følgende parameter sentrale:</p> <p>Banken benytter SDC sin modell og anbefalte forutsetninger. For utlån og garantier hvor det er vesentlig økning i kredittrisiko og hvor det foreligger indikasjoner på at engasjementet er kredittforringet, foretar banken en individuell vurdering av forventet kredittap over hele engasjementets løpetid (steg 3).</p> <p>Sentralt i vurderinger er identifisering av kredittforringede engasjementer og estimater på forventede fremtidige kontantstrømmer, herunder forventet verdi av underliggende sikkerheter.</p> <p>I tillegg gjennomfører banken skjønsmessige nedskrivninger i Steg 1 og Steg 2 for å kompensere for at bankens tapsmodeller ikke tar hensyn til den makroøkonomiske utviklingen.</p> <p>På grunn av størrelsen på brutto utlån, iboende kredittrisiko, nedskrivningens størrelse og estimatene som ligger til grunn for ledelsens vurdering, vurderer vi verdsettelse av utlån til å være et sentralt forhold ved revisjonen.</p>	<p>Vi har opparbeidet oss en forståelse av bankens definisjoner, metoder og kontrollaktiviteter for vurdering av verdi på utlån og foretatt en vurdering av at disse er i tråd med kravene i IFRS 9. Relatert til avsetning for forventet tap i steg 1 og 2 har vi blant annet:</p> <ul style="list-style-type: none">• Testet generelle IT-kontroller• Kontrollert at banken har foretatt en validering av modellen• Kontrollberegnet stegplassering• Kontrollberegnet tapsavsetning• Vurdert fullstendighet av identifisering av engasjementer med vesentlig økning i kredittrisiko <p>Vi har videre opparbeidet oss en forståelse av bankens kreditthåndtering, identifisering og oppfølging av engasjementer som er kredittforringet (steg 3), og estimerer for forventet tap på disse engasjementene. Relatert til dette har vi blant annet:</p> <ul style="list-style-type: none">• Vurdert og testet bankens kontroller for oppfølging av kunder• Vurdert og testet bankens kontroller for identifisering av kredittforringede engasjementer og beregning av forventet tap på disse engasjementene• Kontrollert mot andre indikatorer at bankens identifikasjon av kredittforringede engasjementer er fullstendig <p>Vi har også vurdert om noteopplysningene knyttet til IFRS 9 og forventet tap på kreditt er tilstrekkelige etter kravene i IFRS 7.</p>

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen og annen informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Reidar Jensen
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Reidar Jensen

Statsautorisert revisor

På vegne av: BDO AS

Serienummer: UN:NO-9578-5997-4-335370

IP: 185.80.xxx.xxx

2024-02-29 15:08:14 UTC



Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>